

Серуен картотекасы Қыркүйек айы
Ересек тобы

Бақылау: "Күннің күйі"

Мақсаты: Ауа райын сезіну, күннің жылуы немесе салқын болуы туралы түсінік беру.

Іс-әрекет: Балалар күннің қалай жылытып тұрғанын немесе ауа райының салқындығын сезіну үшін бетін күнге қаратады немесе желді сезінеді. Педагог балаларға «Күннің шуағы бізді қалай жылытады?» деген сұрақтар қояды.

Сұрақтар: «Бүгін күн жылы ма, әлде суық па?»

«Күн бізге не береді?»

Белсенділік:

Күнге қарап, оның қалай жарқырап тұрғанын бақылау, желдің күші мен ауа райының әсерін сезіну.

Ойыншықтарды жинау және реттеу

Мақсаты: Балаларды өз заттарына және ойыншықтарға ұқыптылықпен қарауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар ойнап болған соң, ойыншықтарды арнайы себетке немесе сөреге жинайды.

Ойыншықтарды әртүрлі санаттарға бөлуге үйрету (мысалы, машиналарды бір жерге, қуыршақтарды басқа жерге қою).

Құралдар: ойыншықтар, ойыншықтарды жинайтын себеттер.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №2

Бақылау: "Бұлттарды бақылау"

Мақсаты: Аспандағы бұлттардың қозғалысын байқау, олардың түрлері мен пішіндерін тану.

Іс-әрекет: Балалар аспанға қарап, бұлттардың пішінін және олардың қалай қозғалатынын бақылайды.

Педагог бұлттардың әртүрлі болатынын түсіндіреді: жұқа, қалың, ақ немесе қара бұлттар.

Сұрақтар: «Бұлттар қандай? Олар неге ұқсайды?»

«Бұлттар қайда қозғалып бара жатыр?»

Белсенділік:

Балалар бұлттардың пішінін елестетіп, «Олар неге ұқсайды?» деп айтады (мысалы, жануарларға, үйлерге ұқсайды деп елестету).

Ауладағы жапырақтарды немесе қоқысты жинау

Мақсаты: Балаларға қоршаған ортаны таза ұстауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында жерге түскен жапырақтарды немесе қоқыстарды жинайды.

Педагог балаларға табиғатты қорғау және қоқыстарды жинаудың маңызын түсіндіреді.

Құралдар: кішкентай қапшықтар, қолғаптар.

Серуен картотекасы №5

Табиғатты бақылау:

- **Ауа райын талқылау:** Ауа райының күзде қалай өзгеретінін айтып беру, мысалы, күннің салқындауы, желдің соғуы, күннің қысқарып, бұлтты болатыны туралы түсіндіру.
- **Ағаштар мен жапырақтар:** Балаларға ағаштардың түрлерін көрсетіп, олардың жапырақтары қалай сарғайып, жерге түсетінін бақылау. Түрлі түсті жапырақтарды жинап, олардың түстерін ажыратуға үйрету.
- **Күзгі жануарлар:** Күзде құстардың жылы жаққа ұшып кетуі, жануарлардың қыстауға дайындалуы туралы айту.

2. Қимылдық ойындар:

- **«Жел мен жапырақтар»** ойыны: Бір бала «жел» болып, басқа балалар «жапырақтар» сияқты жүгіреді немесе секіреді. Жел соққан сайын жапырақтар жан-жаққа тарқалады.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №6

Серуен орны: Ойын алаңы

- **Ойын:** «Кім жылдам?» — Допты лақтырып, жарыс ұйымдастыру.
- **Мақсаты:** Шапшаңдықты дамыту, командалық жұмыс
- **«Табиғаттық детектив»**
- **Мақсаты:** Табиғаттағы өзгерістерді бақылау.
- **Сипаттамасы:** Балалар топқа бөлініп, табиғатта (ағаштар, жәндіктер) белгіленген нысандарды табу керек. Олар тапқан нәрселері туралы қысқаша әңгімелеп береді.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №7

Серуен орны: Аулада

- **Ойын:** «Жасырынбақ» — Бір бала жасырынып, қалғандары іздейді.
- **Мақсаты:** Наблюдательдікті дамыту, сергектік.
- **«Қоршаған әлем жәрменкесі»**
- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.
- **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі. Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №8

Серуен орны: Табиғат

- **Ойын:** «Табиғаттағы қазына» — Белгіленген нүктелерде жұмбақтар шешу.
- **Мақсаты:** Логикалық ойлауды дамыту, табиғатқа жақындастыру.
- **«Қоршаған әлем жәрменкесі»**
- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.
- **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі. Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №9

"Табиғатпен сәлемдесу"

Мақсаты: Балаларға табиғаттың әсемдігін түсіндіріп, оны бағалай білуге баулу.

Қауіпсіздік ережелерін қайталау: Балаларға серуен кезінде қалай жүру керек, қоршаған ортаға қалай мұқият болу керектігі туралы ережелер түсіндіріледі.

(Экологиялық тәрбие, еңбек және дидактикалық ойындар)

1. Экологиялық тәрбие: "Табиғатты қорға"

Мақсаты: Балалардың табиғат туралы білімін кеңейту және оны қорғауға баулу.

Қимыл: Балалар серуен кезінде өсімдіктер мен жануарлар туралы әңгімелейді. Мұғалім оларға ағаштар, гүлдер, шөптер және жануарлар туралы мәліметтер береді.
(Үйіміз ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қарындас ережесін үйрету)

Серуен картотекасы №10

Серуен: Табиғат аясындағы бақылау және танымдық әңгіме

Мақсаты: Балалардың табиғатқа деген қызығушылығын арттыру, өсімдіктер мен жануарлар туралы білім беру.

Экологиялық іс-әрекет: Табиғатқа қамқорлық жасау

Мақсаты: Табиғатқа сүйіспеншілік пен қамқорлықты қалыптастыру, қоршаған ортаны қорғау.

Іс-әрекет:

Балалармен бірге ауладағы немесе серуен алаңындағы қоқыстарды жинау. Оларға коқысты дұрыс сұрыптауды үйрету: қағазды, пластикті және шыныны бөлек жинау. Бұл балалардың жауапкершілік сезімін оятады

Құралдар: Қолғаптар, коқыс жәшіктері.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен

Картотекасы №11

Серуен: "Күзгі орман"

Мақсаты: Күзгі табиғатты бақылау, жапырақтардың түстерін ажырату және желдің қалай соғатынын сезіну.

Бақылау:

Балаларды күз мезгіліндегі табиғаттың өзгерістерімен таныстыру. Жапырақтардың түстері өзгергенін, олардың ағаштан түсуін бақылау.

Сұрақтар: «Жапырақтар қандай түске боялған?», «Қандай жапырақтар үлкен немесе кішкентай?»

Ойын:

"Жел мен жапырақтар" ойыны.

Балалар «жапырақ» болып, жерге түскен жапырақтар секілді қолдарын жайып, жеңіл секіреді.

Мұғалім «Жел соқты!» деген кезде, балалар алаңда жүгіріп, жапырақтар секілді айналып ұшады.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №12

"Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстар туралы түсінік беру, олардың дауыстарын тыңдау және қайда ұшатынын бақылау.

Бақылау:

Балалармен бірге серуен кезінде құстардың дауыстарын тыңдап, олардың қайда ұшып жүргенін бақылау. Құстардың атауларын атап, оларға сипаттама беру.

Сұрақтар: «Құстар қалай сайрайды?», «Қайда ұшады?»

Ойын:

"Құстар секілді ұшамыз" ойыны.

Балалар құстар секілді қолдарын жайып, ұшуды бейнелеп жүгіреді. Ойын арқылы олардың қимылдары дамиды, әрі құстарға қызығушылығы артады.

(Отбасы құндылықтары, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен

картотекасы №13

"Ағаштар әлемі"

Мақсаты: Ағаштардың түрлерін тану, олардың жапырақтары мен діңдерін бақылау.

Бақылау:

Ауладағы ағаштардың жапырақтарын, діңдерін бақылау. Олардың биіктігі мен жапырақтарының пішінін көру.

Сұрақтар: «Бұл қандай ағаш?», «Жапырақтары қандай?»

Ойын:

"Ағашқа айналамыз" ойыны.

Балалар ағашқа ұқсап, орындарында қимылсыз тұрып, кейін жел соққанда «қимылдайды» (қолдарын жоғары көтеріп, тербеледі).

(Әңгіме ойын "Экологиялық мәдениет дағдысы: Қоршаған әлеммен таныстыру")

Серуен картотекасы №14

Ағаштармен Танысу

- Іс-әрекет:

- **Ағаштарды Бақылау:** Балалар жақын жердегі ағаштарды зерттеп, олардың жапырақтары, діңдері мен формаларын бақылайды.

- **Ағаштың Бөліктері:** тәрбиеші ағаштың бөліктерін (жапырақ, дің, тамыр) көрсетіп, балаларға сипаттауды ұсынады.

«Табиғат Серуені»

- **Мақсаты:** Табиғат элементтерімен таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Балаларды сыртқа шығарып, ағаштар, гүлдер, жапырақтармен таныстырыңыз. Әр элементті көрсетіп, оның түсі мен формасын сипаттаңыз.

"Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру"

Серуен картотекасы №15

Гүлдер мен Өсімдіктер

- Іс-әрекет:

- **Гүлдерді Жинау:** Балалар табиғаттан түрлі гүлдерді жинайды.

- **Гүлдер Танысу:** Жиналған гүлдер туралы ақпарат бөлісіп, олардың аттарын атап өтеді.

«Жинау Ойыны»

- **Мақсаты:** Табиғи заттарды жинау арқылы зейінді дамыту.

- **Іс-әрекет:** Балаларға жапырақтар, тастар, гүлдер жинауға рұқсат етіңіз. Жиналған заттарды бірге қарап, аттарын атап, талқылаңыз.

"Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру"

Серуен картотекасы №16

Құстарды Бақылау

- Іс-әрекет:

- **Құстарды Тындау:** Балалар табиғатта құстарды бақылап, олардың дауыстарын тыңдайды.

- **Құстар Дәрісі:** Әр бала өздерінің көрген құстары туралы айтып, олардың ерекшеліктерін сипаттайды.

«Табиғат Суреттері»

- **Мақсаты:** Табиғатты сурет арқылы бейнелеу.

- **Іс-әрекет:** Табиғаттағы заттарды (жапырақ, гүл) пайдаланып, балаларға сурет салуға көмектесіңіз. Оларды бірге бояп, табиғат элементтерін сипаттаңыз.

"Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру"

Серуен картотекасы №17

Табиғаттағы Дыбыстар

- Іс-әрекет:

- **Дыбыстарды Тындау:** Табиғаттағы дыбыстарды (жел, су, құстар) тыңдап, олардың қайдан шыққанын анықтау.

- **Дыбыстарды Қайталау:** Балалар табиғаттағы дыбыстарды өздері жасап, топта ойнайды
«Жануарлар Дыбыстары»

- **Мақсаты:** Жануарлар мен олардың дыбыстарын таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Балаларға әртүрлі жануарлардың (мысалы, құс, ит, мысық) дыбыстарын тыңдатып, оларды қайталауды сұраныз.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, көршіге әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №18

Серуен Кешені

- **Іс-әрекет:**

- **Табиғат Жұмыстары:** Балалар серуен барысында жинаған элементтерін (жапырақ, гүл) көрсетіп, талқылайды.

- **Көрме:** Өз жұмыстарын (коллаж, сурет) ұйымдастырып, таныстырады.

«Экологиялық Ойыншықтар»

- **Мақсаты:** Экологиялық ойыншықтармен таныстыру.

- **Іс-әрекет:** Табиғи материалдардан (ағаш, қағаз) жасалған ойыншықтарды көрсетіп, олармен ойнауға рұқсат етіңіз.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, көршіге әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №19

Бақылау: "Жапырақтардың өзгерісі"

Мақсаты: Жапырақтардың түсі мен пішіндерін тану, күзгі өзгерістерді бақылау.

Іс-әрекет: Балалар ағаштардағы жапырақтардың түстерін бақылайды: жасыл, сары, қызыл және қоңыр жапырақтарды таниды.

Педагог балаларға жапырақтың неге түсетінін және күз мезгіліндегі табиғаттың өзгерістерін түсіндіреді.

Сұрақтар:

«Жапырақтар қандай түстерге боялған?»

«Бұл жапырақтар қай ағаштан түсті?»

Белсенділік:

Жапырақтарды жинау, олардың пішінін қолдарымен сипалап сезіну, жапырақтармен ойындар ұйымдастыру.

Өсімдіктерге күтім жасау

Мақсаты: Балаларға өсімдіктердің күтімі туралы түсінік беру және табиғатқа деген сүйіспеншілік қалыптастыру.

Іс-әрекет: Балалар бөлмедегі немесе ауладағы өсімдіктерді суарады.

Топтағы гүлдердің жапырақтарын сүртеді.

Педагог балаларға судың өсімдіктер үшін маңызды екенін түсіндіреді және өсімдіктердің қалай өсетінін көрсетеді.

Құралдар: кішкентай су құйғыштар, майлықтар.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №20

Бақылау: "Күннің күйі"

Мақсаты: Ауа райын сезіну, күннің жылуы немесе салқын болуы туралы түсінік беру.

Іс-әрекет: Балалар күннің қалай жылытып тұрғанын немесе ауа райының салқындығын сезіну үшін бетін күнге қаратады немесе желді сезінеді. Педагог балаларға «Күннің шуағы бізді қалай жылытады?» деген сұрақтар қояды.

Сұрақтар: «Бүгін күн жылы ма, әлде суық па?»

«Күн бізге не береді?»

Белсенділік:

Күнге қарап, оның қалай жарқырап тұрғанын бақылау, желдің күші мен ауа райының әсерін сезіну.

Ойыншықтарды жинау және реттеу

Мақсаты: Балаларды өз заттарына және ойыншықтарға ұқыптылықпен қарауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар ойнап болған соң, ойыншықтарды арнайы себетке немесе сөреге жинайды.

Ойыншықтарды әртүрлі санаттарға бөлуге үйрету (мысалы, машиналарды бір жерге, қуыршақтарды басқа жерге қою).
Құралдар: ойыншықтар, ойыншықтарды жинайтын себеттер.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №21

Бақылау: "Бұлттарды бақылау"

Мақсаты: Аспандағы бұлттардың қозғалысын байқау, олардың түрлері мен пішіндерін тану.

Іс-әрекет: Балалар аспанға қарап, бұлттардың пішінін және олардың қалай қозғалатынын бақылайды.

Педагог бұлттардың әртүрлі болатынын түсіндіреді: жұқа, қалың, ақ немесе қара бұлттар.

Сұрақтар: «Бұлттар қандай? Олар неге ұқсайды?»

«Бұлттар қайда қозғалып бара жатыр?»

Белсенділік:

Балалар бұлттардың пішінін елестетіп, «Олар неге ұқсайды?» деп айтады (мысалы, жануарларға, үйлерге ұқсайды деп елестету).

Ауладағы жапырақтарды немесе қоқысты жинау

Мақсаты: Балаларға қоршаған ортаны таза ұстауға үйрету.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында жерге түскен жапырақтарды немесе қоқыстарды жинайды.

Педагог балаларға табиғатты қорғау және қоқыстарды жинаудың маңызын түсіндіреді.

Құралдар: кішкентай қапшықтар, қолғаптар.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №22

Бақылау: "Құстарды бақылау"

Мақсаты: Құстардың қозғалысын, олардың дауысын тыңдау, құстардың түрлерін ажырату.

Іс-әрекет: Балалар серуен барысында құстардың дауысын тыңдап, олардың қалай ұшып жүргенін бақылайды.

Педагог құстардың атауларын атап, олардың табиғаттағы ролі туралы әңгімелейді.

Сұрақтар: «Қандай құстарды көрдік?»

«Құстар қалай ән салады?»

Белсенділік:

Құстардың дауысын еліктеу, құстардың ұшуын бейнелеп ойнау (қолдарын жайып, құстар секілді жүгіру).

Құстарды немесе жануарларды күту

Мақсаты: Балаларға жануарларға қамқор болуды үйрету.

Іс-әрекет: Балалар балабақшаның ауласында құстарға жем шашады немесе аквариумдағы балықтарға жем береді.

Педагог құстардың немесе жануарлардың қалай тамақтанатынын және оларға қалай қамқор болу керектігін түсіндіреді.

Құралдар: құс жемі немесе балықтарға арналған жем.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №23

Бақылау: "Ағаштардың биіктігі"

Мақсаты: Ағаштардың биіктігін, олардың жапырақтары мен діңін зерттеу.

Іс-әрекет: Балалар ағаштардың діңіне қарап, олардың биіктігін бағалайды. Педагог ағаштардың қалай өсетінін түсіндіреді.

Балаларға ағаштың жасыл жапырақтары мен олардың пішіндерін көрсету.

Сұрақтар: «Ағаш биік пе, әлде аласа ма?»

«Жапырақтар қандай пішінде?»

Белсенділік:

Ағаштардың айналасында жүру, олардың жапырақтарын жинау және жапырақтардың пішіндерін талдау.

Құммен және сумен ойнау

Мақсаты: Балалардың ұсақ моторикасын дамыту және еңбекке қызығушылықты арттыру.

Іс-әрекет: Балалар құмда немесе суда арнайы ойыншықтармен ойнап, құмнан әртүрлі пішіндер жасайды.

Ойнап болғаннан кейін, балалар жұмыс орнын жинайды, құралдарды жуып, сөреге қояды.

Құралдар: құм және суға арналған ойыншықтар.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №24

Табиғатпен танысу (15-20 минут):

- Табиғи материалдармен жұмыс:
- Жапырақтарды, тастарды, таяқшаларды жинау.
- Табиғаттағы элементтерді таныстыру (ағаш, шөп, гүл).

- Ойындар:

- "Табиғаттағы қазына" – балалар табиғаттан жинаған заттарын көрсету.
- "Жан-жануарларды тауып ал" – табиғатта жәндіктер мен құстарды іздеу.

Қозғалыс ойындары (15-20 минут):

- "Салбырау":
- Ағашқа немесе таяқшаға жапырақтарды ілу (балалардың қолымен).
- "Жан-жануарлардың бейнесін жасау":
- Балалар өздерінің ұнаған жануарларын жасау үшін айналасындағы заттарды пайдаланады

(Таза ауада ойын, Ұсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №25

Серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":
- Паралон, ойыншықтар немесе жастықтарды пайдаланып, тосқауылдар жасайды. Балалар оларды айналып өтіп, секіріп, (жорғалап) өтеді.
- "Секірмелі аяқ":
- Кішкентай секіргіштермен немесе жастықтармен секіру ойындары.

Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":
- Түрлі-түсті қағаздар, жапсырмалар және пастельдермен жұмыс.
- Балаларға жапсыру арқылы сурет жасау ұсынылады.

- "Пластилинмен мүсіндеу":

- Балаларға пластилин беріп, жануарлар немесе заттарды мүсіндеу тапсырмасы.

Табиғатпен танысу (10 минут):

- "Табиғат бұрышы":
- Бөлмеде табиғат элементтерін (жапырақ, гүл, тас) пайдаланып, мини-экспозиция жасау
- Балалармен осы элементтер туралы әңгімелесу.

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Кінше көмек беру дағдысын қалыптастыру)

Серуен картотекасы №26

Тақырып: Күзгі табиғат.

- **Саяхат мақсаты:** Күзде болатын өзгерістермен танысу.

- **Іс-шаралар:**

- Жапырақтардың түсін өзгертуін бақылау.
- Жемістер мен көкөністерді жинау (жасапды).
- Күзгі жәндіктерді (мысалы, көбелектер) бақылау.

Табиғат дыбыстары

- **Тақырып:** Табиғаттың дыбыстары.
- Саяхат мақсаты: Табиғаттағы дыбыстарды тану.
- **Іс-шаралар:**
- Табиғаттағы дыбыстарды (жел, су, құстар) тыңдау.
- Дыбыс шығаратын заттарды пайдалану (ысқырық, шулы ойыншықтар).
- Табиғаттың дыбыстарын көрсету.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №27

Серуеннің басталуы (10 минут):

- Балалармен қол ұстасып, серуенге шығу.
- Табиғат элементтерін (ағаш, жапырақ, гүл) бақылау.

Күзгі табиғаттың ерекшеліктері (15-20 минут):

- **Жапырақтарды жинау:**

- Күзгі жапырақтардың түрлі-түсті жапырақтарын жинау.
- Жапырақтардың пішіндерін, түстерін және текстураларын салыстыру.

- Табиғатпен танысу:

- Ағаштардың, бұталардың жапырақтарын зерттеу.
- Күзгі жемістер мен көкөністер туралы әңгіме.

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Жапырақтармен би":
- Балалар жиналған жапырақтармен айнала отырып, би жасайды.

- "Күзгі жүгіріс":

- Балалар жапырақтар мен табиғи материалдарды пайдаланып, кедергілермен жүгіріс ұйымдастыру.

Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапырақ өнері":

- Жиналған жапырақтардан картиналар немесе жансырмалар жасау.

- "Күзгі суреттер":

- Күзгі пейзажды қағазға салу (түрлі-түсті қарындаштармен).

(Қоршаған әлеммен танысу, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Серуен картотекасы №28

Бөлмеде серуен кешенінің мақсаты:

- Балалардың физикалық белсенділігін арттыру.
- Шығармашылық ойлау мен моториканы дамыту.
- Топтық жұмыс дағдыларын қалыптастыру.

Серуен кешенінің барысы:

Кіріспе (5 минут):

- Балаларға серуеннің мақсатын түсіндіру.
- Бөлмедегі қауіпсіздік ережелерімен таныстыру.

Қозғалыс ойындары (15 минут):

- "Тосқауылдар жолы":

- Бөлмеде жастықтар, паралондар немесе ойыншықтармен тосқауылдар жасап, балалар оларды айналып өтуі керек.

- "Кішкентай жүгіріс":

- Балалар белгіленген орындарда жүгіріп, қолдарын көтеріп секіреді.

. Шығармашылық іс-әрекет (15 минут):

- "Жапсырма өнері":

- Түрлі-түсті қағаз, жапсырмалар, пастельдермен жұмыс жасап, балалар өздері қалаған суреттерін жапсырады.

- "Пластининмен мүсіндеу":

- Балаларға пластилин беріп, жануарларды немесе сүйікті заттарын мүсіндеу ұсынылады.

Ойын-сауық (10 минут):

- "Музыкалық аялдама":

- Музыка ойнап тұрған кезде балалар айнала қозғалады, музыка тоқтағанда, балалар белгіленген жерге тұрып қалады.

- "Құстардың ұшуы":

- Балалар құстар секілді қозғалуы керек, кейін олардың түрлерін мимика арқылы көрсетуі мүмкін.

Сергіту сәті (5-10 минут):

- Жеңіл дене жаттығулары: қолды, аяқтарды сермеп, айналдыру.

- "Күн мен жаңбыр" – балалар "күн" болып жайылып, "жаңбыр" болғанда жиналады.

(Өңгіме ойын "Экологиялық мәдениет дағдысы")

Серуен картотекасы 29

Тақырып: "Күзгі құстар"

- **Бақылау:** Балалармен бірге құстарды бақылау, олардың ұшып жүргенін тамашалау. Құстардың жылы жаққа ұшуын түсіндіру.

- **Ойын:** "Құстар қалай ұшады?" ойыны. Балалар құс сияқты қолдарын жайып, айналып жүгіреді.

- **Шығармашылық:** Қағаздан құстардың суретін жасап, топ бөлмесін безендіру.

- Сұрақтар: "Қандай құстарды көрдің?", "Құстар неге ұшып кетеді?"

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (жүрекшелерді үгіңділермен толтыру)

Құмға берілген үлгілердің суретін салу

Құммен мүсіндеу бейнесін

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Мүсіндеу, Сурет салу

Серуен картотекасы 30

Тақырып: "Күзгі жел"

- Бақылау: Желдің қалай соғып тұрғанын, жапырақтардың қалай ұшып жүргенін бақылау. Балаларға желдің күшін түсіндіру.

- Ойын: "Жел мен жапырақтар" ойыны – балалар жапырақтар сияқты ұшып, айналып ойнайды.

- Шығармашылық: Желдің әсерін қағаздан немесе мата жапырақтарды жапсыру арқылы көрсету.

- Сұрақтар: "Жел не істейді?", "Жел қалай соғады?"

Ересек адамдармен орындалатын қарапайым еңбек тапсырмалары (белгілі жерге қоқыс жинау). Құмға берілген үлгілердің суретін салу

Мүсіндеу, сурет салу

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар, мүсіндеу

Серуен картотекасы 31

Тақырып: "Күзгі еңбек"

- Бақылау: Балалармен бақшаларда немесе аулада жұмыс істеп жатқан адамдарды бақылау (жапырақтарды жинау, бақшаны тазалау).

- Ойын: "Кім тез жинайды?" ойыны – балалар шағын сыпырғыштармен жапырақтарды бір жерге жинайды.

- Шығармашылық: Балаларға өздерінің жасаған еңбектерінің нәтижесін сурет салу немесе жапсыру жұмыстарында қолдану.

- Сұрақтар: "Адамдар не істеп жатыр?", "Сен қалай көмектесе аласың?"

Еңбекке баулу, Шығармашылық дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №32

Серуен орны: Аулада

- Ойын: «Жасырынбақ» — Бір бала жасырынып, қалғандары іздейді.

- Мақсаты: Наблюдательдікті дамыту, сергектік.

«Қоршаған орта жәрменкесі»

- Мақсаты: Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.

- Сипаттамасы: Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі. Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №33

Серуен орны: Табиғат

- Ойын: «Табиғаттағы қазына» — Белгіленген нүктелерде жұмбақтар шешу.

- **Мақсаты:** Логикалық ойлауды дамыту, табиғатқа жақындастыру.
- **«Қоршаған орта жәрмеңкесі»**
- **Мақсаты:** Қалдықтарды дұрыс сұрыптау.
- **Сипаттамасы:** Балаларға әртүрлі материалдар (пластик, қағаз, металл) беріледі. Олар қалдықтарды дұрыс контейнерлерге орналастыруы керек.
- **Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру**

Серуен картотекасы №34

Табиғатқа қамқорлық

- **Қоқыс жинау:** Серуен барысында балаларға табиғаттағы қоқыстарды жинау тапсырмасын беріңіз. Бұл оларға қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауға және табиғатты қорғауға үйретеді.
- **Өсімдіктерге күтім:** Балаларға ағаштардың жапырақтарын, гүлдерін қарау, оларды суару немесе егу бойынша тапсырмалар беру. Бұл өсімдіктердің өмір сүруіне ықпал етеді.

2. Еңбек дағдыларын дамыту

- **Жемістер мен көкөністерді жинау:** Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.
- **Құстарға жем беру:** Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

3. Табиғатпен танысу

- **Табиғатқа қатысты тапсырмалар:** Балаларға табиғаттағы өзгерістерді бақылау, мысалы, жапырақтардың түсі, ағаштардың формасы туралы жазу немесе сурет салу.
- **Экологиялық білім беру:** Табиғаттың экосистемасы, өсімдіктер мен жануарлардың өзара байланысы туралы мәліметтер беру.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №35

Табиғатпен танысу

Тақырып: Ағаштар мен өсімдіктерді зерттеу

Мақсат: Балаларды ағаштар мен өсімдіктердің түрлерімен таныстыру, оларды күтуге үйрету.

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу. Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №36

Судың маңызы

Тақырып: Судың табиғаттағы ролі

Мақсат: Судың маңызын түсіндіру, суды үнемді пайдалану жолдарын үйрету.

Серуен: Су қоймасы немесе бұлақ жанында серуен.

Іс-шара: Балаларға судың табиғаттағы ролі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №37

Тазалық күні

Тақырып: Табиғатты таза ұстау

Мақсат: Балаларды қоршаған ортаны таза ұстауға баулу, тазалыққа үйрету.

Серуен: Жақын маңдағы табиғи аймаққа серуен.

Іс-шара: Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты коқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға коқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Серуен картотекасы №38

Гүлдер күні

Тақырып: Гүлдердің түрлері және оларды күту

Мақсат: Гүлдер туралы білімін кеңейту және оларды күтуге баулу.

Серуен: Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егіп үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ қопсыту жұмыстарын жасау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы

Жапырақтарды бақылау

Мақсаты: Балалардың табиғатты тану қабілетін дамыту, жапырақ түрлерін ажырата білуге үйрету.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балаларға ағаш жапырақтарын көрсетіп, олардың түстері мен пішіндерін зерттеуді ұсынады. Әр жапырақтың ерекшеліктерін айтып береді.

«Жапырақтардан сурет салу»

Мақсаты: Балалардың шығармашылық қабілетін дамыту, жапырақтар мен табиғи материалдардан сурет құрастыру.

Ойын ережесі: Балалар түрлі-түсті жапырақтарды жинап, олардан ағаш, гүл, үй, жануарлар сияқты бейнелерді жасайды.

Серуен картотекасы

Ауа райын бақылау

Мақсаты: Балалардың ауа райы жағдайын түсіну қабілетін дамыту.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балалармен бірге аспанды, бұлттардың қозғалысын, күннің түсін және желді бақылап, ауа райы туралы әңгіме жүргізеді.

«Жапырақтарды жинау»

Мақсаты: Жинақылық пен ұқыптылыққа үйрету, ұжымдық жұмыс жасауға баулу.

Ойын ережесі: Балаларды екі топқа бөліп, жапырақтарды кім көп жинайтынын жарыстыру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қорынан әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы

Табиғат бақылауы

- **Мақсаты:** Балаларға табиғатты бақылап, оны түсінуге көмектесу.
- **Қалай ойналады:** Балаларға ағаштарды, жапырақтарды, құстарды, жануарлардың іздерін көрсетіп, олардың атауларын айтып береміз. Олармен бірге «Қандай жануардың ізі?» деген ойын ойнауға болады. Бұл арқылы балалар табиғат туралы жаңа мәліметтер алады және байқағыштық қабілеттерін дамытады.

«Түстерді тап» ойыны

- **Мақсаты:** Балалардың түстерді тану қабілеттерін жетілдіру.
- **Қалай ойналады:** Балаларға белгілі бір түсті нысандарды іздеу тапсырылады (мысалы, «қызыл түсті заттарды тап»). Бұл ойын арқылы олар түстерді ажыратуға және қоршаған ортаны мұқият бақылауға үйренеді.

(Үсыныс ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы)

Сурет салу іс-әрекеті

Серуен картотекасы «Күзгі серуен»

- **Мақсаты:** Балалардың күзгі табиғат туралы түсініктерін кеңейту, жапырақтардың түсін және ағаш түрлерін ажыратуға үйрету.
- **Бақылау:** Күзгі жапырақтардың түсуін бақылау, ағаштардың атауын айту.
- **Қимылды ойын:** «Кім көп жапырақ жинайды?». Балалар жердегі түрлі түсті жапырақтарды жинап, оларды санайды.
- **Дидактикалық ойын:** «Түстерді тап». Балалар әртүрлі түсті жапырақтарды іздеп, түстерін анықтайды.

Таза ауада құстардың бейнесін ермексазбен мүсіндеу

Мүсіндеу

(Экологиялық мәдениет дағдысы, Физикалық іс-әрекетті дамыту)

Серуен картотекасы Қазан айы

Серуен картотекасы №1

Міндет: Баланы ересек ретінде қабылдау, онын ойын ашық білдіруге үйрету

Іс-әрекет:

«Мен қандай баламын?» ойыны арқылы пікір айту

Сурет бойынша өз ойларын бөлісу

Нәтиже: Бала өз ойын ашық жеткізе алады

Қоршаған әлеммен таныстыру

Міндет: Балаларды қарапайым еңбек дағдыларына баулу

Іс-әрекеттер:

Ойыншықтарды орнына қою

Үстелді жиналуға көмектесу

Гүлдерге су құю

Еңбек ету дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №2

Міндет: Әртүрлі көлік түрлерін таныстыру

Іс-әрекет:

Суреттер арқылы көліктерді салыстыру

«Бұл көлікті кім жүргізеді?» ойыны

Нәтиже: Көліктерді және жүргізушілерін біледі

Қоршаған әлеммен таныстыру

Міндет: Заттарды белгілері бойынша ажыратып, топтастыруға үйрету

Іс-әрекеттер:

Түрлі түсті заттарды топтау (қызыл, жасыл, көк)

Үлкен және кішкентай ойыншықтарды бөлу

Жемістер мен көкөністерді сұрыптау

Сұрыптау бойынша дағдыларын дамыту

Серуен картотекасы №3

Міндет: Еңбекке баулу

Іс-әрекет:

Қарапайым тапсырма орындау (ойыншық жинау)

«Жауапкершілік деген не?» әңгіме

Нәтиже: Тапсырманы жауапкершілікпен орындайды

Қоршаған әлеммен таныстыру

Міндет: Табиғатты қорғауға, ұқыптылыққа тәрбиелеу

Іс-әрекеттер:

Қоқысты дұрыс тастау (қоқыс жәшігіне)

«Табиғатты аялайық» сурет салу немесе әңгімелеу

Серуенде гүлді жұлмай, тек бақылау

Экологиялық мәдениетті дамыту

Серуен картотекасы №4

Міндет: Еңбекке баулу

Іс-әрекет:

Қарапайым тапсырма орындау (ойыншық жинау)

«Жауапкершілік деген не?» әңгіме

Нәтиже: Тапсырманы жауапкершілікпен орындайды

Еңбекке баулу

Серуен картотекасы №5

Міндет: Жанашырлыққа тәрбиелеу

Іс-әрекет:

«Досым ренжіді» рөлдік ойын

Сурет бойынша жағдаят талдау

Нәтиже: Ренжіген балаға жанашырлық танытады

Қоршаған әлеммен таныстыру

Міндет: Жауапкершілікке үйрету

Іс-әрекет: Үстелді жинауға көмектесу, ыдысты орнына қою

Нәтиже: Еңбекке жауапкершілікпен қарайды

Жауапкершілік дағдысын үйрету

Серуен картотекасы №6

Міндет: Қазақстан мерекелерін таныстыру

Іс-әрекет:

Мемлекеттік рәміздермен танысу

«Мерекеге дайындаламыз» ойыны

Нәтиже: Мерекелерге қызығушылық танытады

Міндет: Табиғатты қорғауға баулу

Іс-әрекет: Қағазды бөлек жинау, «Табиғатты сүйеміз» сурет салу

Нәтиже: Қоршаған ортаға ұқыпты қарайды

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №7

Міндеті: Балаларды бірге ойнауға үйрету.

Іс-әрекеттер барысы: Балалар қол ұстасып шеңбер құрады, бірге әндетіп жүреді. «Достар шеңбері» ойынын ойнайды.

Жолдан шықпау, тәрбиешіден алыс кетпеу.

Күзгі ағаш жапырақтарын қарастыру.

(мәдениет тағдысы, Қауіпсіздік ережесін үйрету)

Серуен картотекасы №8

Міндеті: Табиғаттағы өзгерістерді байқау.

Іс-әрекеттер барысы: Жерге түскен жапырақтарды жинап, түстерін салыстыру.

Жапырақ үйінділеріне секірмеу, қоқыс арасынан алмау.

Жапырақтардың пішіні мен түсінің өзгеруін бақылау. (Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған

Серуен

Картотекасы.№9

Міндеті: Достыққа тәрбиелеу.

Іс-әрекеттер барысы: «Жел соқты» ойыны. Балалар жан-жаққа тарап, қайта шеңберге жиналады.

Бір-бірін итермеу, жүргізгенде абай болу.

Желдің әсерін түсіндіру.

(Спихалт ойын. Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы.№10

Міндеті: Ортақ еңбекке баулу.

Іс-әрекеттер барысы: Балалар ауладағы жапырақтарды бірге жинайды.

Құралды (күрекше, тырма) дұрыс қолдану.: Жапырақтардың қурап түсу себебін түсіндіру

(Күрекше құралын пайдалану, тырма қолдану, дағдылар қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен

картотекасы.№11

Міндеті: Құстарды қорғауға үйрету.

Іс-әрекеттер барысы: Құстарды бақылап, олардың қимылын қайталайды.

Құстарды үркітпеу, тас атпау.

Құстардың күзде топтасып ұшуын түсіндіру

(Құстар ұшатын жерлерін бақылап, олардың қимылын қайталау, құршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №12

Міндеті: Достық сезімін қалыптастыру.

Іс-әрекеттер барысы: «Кім тез табады?» ойыны. Балалар сары жапырақ іздейді.: Жерге еңкейгенде бір-біріне соқтықпау.

Жапырақтардың әртүрлілігін түсіндіру

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №13

Міндеті: Табиғатқа қамқорлық.

Іс-әрекеттер барысы: Балалар ағашты құшақтап, оған жылы сөз айтады.

Ағашқа өрмелемеу, бұтақ сындырмау.

Ағаштың күздегі ерекшелігін түсіндіру

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №14

Міндеті: Қимыл дағдыларын дамыту.

Іс-әрекеттер барысы: «Жел соқты» ойынының жаңа нұсқасы.

Шашырап жүргізгенде тәртіп сақтау.

Күзгі желдің әсерін түсіндірі, бірге талқылау Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру,

қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №15

Міндеті: Ынтымақпен әрекет ету.

Іс-әрекеттер барысы: Ойыншықтарды бірге жинау.: Құмды көзге сеппеу.: Құм, тас сияқты табиғи материалдарды көрсету, талқылау

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №16

Міндеті: Бір-біріне көмектесуге үйрету.

Іс-әрекеттер барысы: «Досыңа көмектес» ойыны. Балалар бір-біріне киімін түзетеді.

Киімін кигізгенде қатты тартпау.

Киімнің күзде жылу сақтайтынын түсіндіру, киім түрлерін талқылау

қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №17

Міндет: Ұжымдық еңбекке қатыстыру

Іс-әрекет: Топ бөлмесін жинауға көмектесу, кітаптарды орнына қою

Нәтиже: Ұжымдық еңбекке қатысады

Міндет: Жол ережесін меңгерту

Іс-әрекет:

Жол белгілерін көрсету

«Жаяу жүргінші» ойыны

Нәтиже: Жол ережесін сақтайды

Қоршаған әлеммен таныстыру

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №18

Міндет: Экологияға тәрбиелеу

Іс-әрекет: Серуенде коқыс тастамау, құстарды бақылау

Нәтиже: Табиғаттағы тәртіпті сақтауды үйренеді

Міндет: Ауа райын бақылау

Іс-әрекет:

Күннің күйін айту

Бақылау күнтізбесіне белгі қою

Нәтиже: Ауа райын ажырата алады

Қоршаған әлеммен таныстыру

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №21

дұрыс ұстауды үйрету.

Міндет: Табиғатқа қамқорлық

Іс-әрекет: Бақшада өсімдіктерді суару, жапырақтарды жинау

Нәтиже: Өсімдікке қамқор болуды үйренеді

Міндет: Өсімдіктер туралы білімді кеңейту

Іс-әрекет:

Гүлді бақылау

«Өсімдікке не қажет?» әңгіме

Нәтиже: Өсімдіктің тіршілік иесі екенін біледі

Қоршаған әлеммен таныстыру

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №19.

Міндет: Экологияға тәрбиелеу

Іс-әрекет: Табиғат бұрышындағы жануарларға қарау, су беру

Нәтиже: Жануарларға қамқорлықпен қарайды

Міндет: Қоғамдық көліктегі мәдениетті үйрету

Іс-әрекет:

«Автобуста қалай отырамыз?» ойыны

Жағдаят талдау

Нәтиже: Қоғамдық көліктегі тәртіпті сақтайды

Қоршаған әлеммен таныстыру

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №20

Міндет: Экологиялық тәрбие

Іс-әрекет: Серуенде гүлдерді жұлмай бақылау, құстарға ұя жасауға көмектесу

Нәтиже: Табиғатты аялауды үйренеді

Міндет: Баланы құрметтеуге үйрету

Іс-әрекет:

«Менің достарым» ойыны

Сұрақтарға өз пікірін айту

Нәтиже: Басқаның ойын құрметтеуді үйренеді

Қоршаған әлеммен таныстыру

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы

№21

Міндет: Баланы өз ойын ашық айтуға, пікірін білдіруге үйрету

Іс-әрекет:

Сюжеттік суреттер бойынша әңгімелесу

Топ ішінде өз пікірін айтуға мүмкіндік беру

Нәтиже: Өз ойын еркін жеткізе алады

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №22

Міндеті: Жануарларға қамқорлық.

Іс-әрекет барысы: Ит пен мысыққа қалай күтім жасалатынын түсіндіру.

Қауіпсіздік сақтау: Жануарға тым жақындамау.

Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту

Міндет: Қоғамдық тәртіп ережелерін меңгерту

Іс-әрекет:

Қоғамдық көліктегі мінез-құлық туралы әңгіме

Рөлдік ойын «Автобуска мінеміз»

Нәтиже: Қоғамдық орындардағы ережелерді біледі

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №23

Міндеті: Табиғаттағы еңбекті тану.

Іс-әрекет барысы: Балалар бағбанның қалай жұмыс істейтінін бақылайды.

Қауіпсіздік сақтау: Құралдарға тимеу.

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №24

Міндет: Экологиялық сауаттылықты қалыптастыру

Іс-әрекет:

Қоқысты дұрыс бөлу ойыны
«Табиғатты қорғаймыз» сурет салу
Нәтиже: Табиғатқа ұқыпты қарайды

Құраштарға тиімеу.

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №25

Міндет: Табиғат құбылыстарын бақылауға үйрету

Іс-әрекет:

Бұлттарды бақылау

Жел бағытын анықтау ойыны

Нәтиже: Табиғат құбылыстарын ажыратады

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №26

Міндет: Қоғамдық мәдениет ережелерін үйрету

Іс-әрекет:

«Көлікте өзімді қалай ұстаймын?» әңгімесі

Үлгі бойынша рөлдік ойын

Нәтиже: Әдептілік ережелерін біледі

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №27

Міндеті: Еңбектің маңызын түсіну.

Іс-әрекет барысы: Балалар күтушіге орындықтарды әкелісуге көмектеседі.

Қауіпсіздік сақтау: Ауыр зат көтермеу.

Еңбекке баулу, Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №28

Міндет: Табиғатты қорғау

Іс-әрекет:

Қағазды қоқысқа бөлек тастау

Серуен кезінде гүлдерді жұлмай бақылау

Нәтиже: Табиғатқа қамқорлықпен қарайды

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №29

Міндеті: Экологиялық мәдениет қалыптастыру.

Іс-әрекет барысы: Құстарға жем шашу.

Қауіпсіздік сақтау: Құстарды үркітпеу.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №30

Еңбек дағдыларын дамыту

Жемістер мен коконістерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен коконістерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.

Құстарға жем беру: Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

Табиғатпен танысу

Табиғатқа қатысты тапсырмалар: Балаларға табиғаттағы өңгерістерді бақылау, мақсаты, жануарлардың түсі, ағаштардың формасы туралы жазу немесе сурет салу.

Экологиялық білім беру: Табиғаттың экосистемасы, өсімдіктер мен жануарлардың ара байланысы туралы мәліметтер беру.

Ақпараттық-технологиялық білім: «Еңбекке баулу» қамқорлық бағдарымен қамтамасыз ету.

Серуен картотекасы №31

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу. Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту.

Ақпараттық-технологиялық білім: «Еңбекке баулу» қамқорлық бағдарымен қамтамасыз ету.

Серуен картотекасы №32

Судың маңызы

Балаларға судың табиғаттағы ролі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару.

Ақпараттық-технологиялық білім: «Еңбекке баулу» қамқорлық бағдарымен қамтамасыз ету.

Серуен картотекасы №33

Тазалық күні

Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Ақпараттық-технологиялық білім: «Еңбекке баулу» қамқорлық бағдарымен қамтамасыз ету.

Серуен картотекасы №34

Гүлдер күні

Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егіп үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ қопсыту жұмыстарын жасау.

Ақпараттық-технологиялық білім: «Еңбекке баулу» қамқорлық бағдарымен қамтамасыз ету.

Серуен картотекасы №35

Міндет: Экологиялық сауаттылықты арттыру

Іс-әрекет:

«Орманды қорғаймыз» әңгіме

Жануарларға қамқорлық көрсету

Нәтиже: Табиғатты қорғауды біледі

Қоршаған атаммен таныстыру

Серуен картотекасы №36

Ауа райын бақылау

Мақсаты: Балалардың ауа райы жағдайын түсіну қабілетін дамыту.

Өткізу тәсілі: Тәрбиеші балалармен бірге аспанды, бұлттардың қозғалысын, күннің түсін және желді бақылап, ауа райы туралы әңгіме жүргізеді.

«Жапырақтарды жинау»

Мақсаты: Жинақылық пен ұқыптылыққа үйрету, ұжымдық жұмыс жасауға баулу.

Ойын ережесі: Балаларды екі топқа бөліп, жапырақтарды кім көп жинайтынын жарыстыру.

Серуен картотекасы №37

Міндеті: Табиғатты бақылау

Іс-әрекет барысы: Аспанда қарай бұлттардың қозғалысын бақылау

Қызығарлық сәттеу: Жүгіртсеңде абай болу

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Болмеде

Міндет: Электр энергиясының мағысмен түсіндіру

Іс-әрекет:

Болмеден шыққанда шамды сөндіруді көрсету

«Жарықты үнемде» сурет салу

Нәтиже: Шамды артық жақпайды

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Серуен картотекасы №38

Міндеті: Табиғаттың нәтижесін бағалау

Іс-әрекет барысы: Жиналған сулаға қарай, «таза – дәмсіз» сөзін айту

Қызығарлық сәттеу: Қолды жууды ұмытпау

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Міндет: Судың табиғаттағы пайдасын түсіндіру

Іс-әрекет:

«Су — тұрғын көз» байырқанын көру

Су құю ойынында суды төменгі құю

Нәтиже: Су тұрғынға қажет екенін біледі

Серуен картотекасы №39

Міндеті: Қарағандылық

Іс-әрекет барысы: «Алғаш табиғатты көргендегі» алғаш серуеннің айтыс, алаңай айту

Қызығарлық сәттеу: Табиғатты бақылау

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Серуен картотекасы №40

Міндеті: Мамандық таңдауға қарағандылық

Іс-әрекет барысы: Ауыл сәтіндірілгенін жұмысын бақылау, бақылауын бірге ауыл қарай

Қызығарлық сәттеу: Қарағанды жұмыс қарай бақылау

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Серуен картотекасы №41

Міндеті: «Қарағанды»

Іс-әрекет: «Қарағанды» суды ұмытпау айтыс

Іс-әрекет:

Қарағанды жұмыс қарай суды ұмытпау айтыс қарай

«Қарағанды» суды ұмытпау айтыс

Нәтиже: Қарағанды суды ұмытпау айтыс

Қарағанды жұмыс қарай бақылау

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Серуен картотекасы №42

Міндеті: Табиғат қарағандылық

Іс-әрекет барысы: Қарағанды жұмыс қарай, қарағанды жұмыс қарай

Қызығарлық сәттеу: Қарағанды жұмыс қарай айтыс

Қарағанды аймағымен таныстыруы 1

Серуен картотекасы №43

Міндеті: Табиғаттағы тазалықты сақтау.

Іс-әрекет барысы: Балалар қоқысты арнайы қоқыс жәшігіне тастайды.

Қауіпсіздік сақтау: Қолын жууды еске салу.

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №44

Міндеті: Қоршаған ортаға қамқорлық.

Іс-әрекет барысы: Гүлдерді суарып, өсімдіктерге қамқор болу.

Қауіпсіздік сақтау: Суды төкпеу, тайып кетпеу.

(Еңбекке баулу , Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы Қараша айы

Серуен картотекасы №1

Тақырып: Қауіпсіз серуен жолы

Міндет: Балаларды даладағы қауіпсіз жүріс-тұрысқа үйрету

Іс-әрекет барысы:

Тәрбиеші балаларға жолда жүрудің ережелерін түсіндіреді

Балалар серуен барысында қол ұстасып жүреді

Қызыл, жасыл түстерді ажыратып «Жол шамы» ойынын ойнайды. Балалар қызыл түсте тоқтайды, жасыл түсте жүреді

Нәтиже: Балалар далада қауіпсіз жүріс-тұрыс ережелерін біледі

(Қауіпсіздік дағдысын, Танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №2

Тақырып: Еңбекке құрмет

Міндет: Балаларды еңбекті бағалауға, көмектесуге баулу

Іс-әрекет барысы:

Балалар тәрбиешімен бірге құлаған жапырақтарды жинайды

Аула тазалау еңбегін бақылайды

«Жапырақ жинаймыз» ойынын ойнайды. Балалар әр түсті жапырақты себетке бөліп салады

Нәтиже: Балалар еңбекті құрметтейді, көмек көрсетуге талпынады

(Еңбек ету дағдысын қалыптастыру, Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №3

Тақырып: Таза аула – таза табиғат

Міндет: Экологиялық мәдениет қалыптастыру

Іс-әрекет барысы:

Балалармен бірге қоқысты бөлек жинауды көрсетіп үйрету

«Қоқыс қай жәшікке?» ойыны ойнатылады. Балалар қағазды көк жәшікке, пластикті сары жәшікке, органикалық заттарды жасыл жәшікке салады

Табиғатты қорғау туралы қысқа тақпақтар айту

Нәтиже: Балалар табиғатты қорғаудың қарапайым жолдарын біледі

(Эко-мәдениетті дамыту, Қоршаған әлеммен таныстыру, Коммуникативті дағдыларды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №4

Тақырып: Әділдік – достықтың бастауы

Міндет: Әділдікке, бір-бірін құрметтеуге тәрбиелеу

Іс-әрекет барысы:

Балалар серуен кезінде «Доп кімге тиеді?» ойынын ойнайды. Допты кезекпен әділ бөлісіп ойнайды

Тәрбиеші әділ ойнаудың маңызын түсіндіреді

Балалар кезектесіп ойын құралдарын пайдаланады

Нәтиже: Балалар әділдікті түсінеді, кезек күтуге үйренеді

(Айтық құндылық негізінде дая азамат біртұтас тәрбиені қаптау, қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

Тақырып: Табиғатты бақылау

Міндет: Күзгі табиғат құбылыстарын бақылап, байқағыштыққа тәрбиелеу

Іс-әрекет барысы:

Балалар ағаш жапырақтарының түстерін салыстырады

Аспандағы бұлттардың пішінін бақылайды

«Күзгі бояулар» ойыны ойнатылады. Тәрбиеші «қызыл жапырақ» десе балалар қолдарын жайып айналады, «сары жапырақ» десе қолдарын жайып секіреді, «жасыл жапырақ» десе аяқтың ұшымен жүреді

Нәтиже: Балалар табиғаттағы өзгерістерді байқайды, экологияны қорғауға қызығушылық танытады

(Физикалық дағды, қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №6

Тақырып: Қауіпсіз ойын алаңы

Міндет: Балаларды ойын алаңында қауіпсіз ойнауға үйрету

Іс-әрекет барысы:

Балаларға әткеншек пен сырғанақта ойнаудың ережесін түсіндіру

Балалар кезекпен ойнайды

«Қауіпсіз әткеншек» ойыны ойналады. Балалар тәрбиешінің нұсқауымен кезек сақтап, қауіпсіздікті бақылап ойнайды

Нәтиже: Балалар ойын алаңында қауіпсіз ойнауды меңгереді

(Қоршаған әлеммен таныстыру, Қауіпсіздік дағдысы)

Серуен картотекасы №7

Тақырып: Еңбексүйгіш бала

Міндет: Балаларды ұқыпты еңбекке дағдыландыру

Іс-әрекет барысы:

Балалар гүлдерді суарады

Құм алаңын реттейді

«Кім жылдам суарады?» ойыны ойналады. Балалар кезекпен кішкентай шелектермен гүл суарады

Нәтиже: Балалар еңбекке қызығады, ұқыпты болуға үйренеді

(Қоршаған әлеммен таныстыру, Еңбексүйгіштікке баулу)

Серуен картотекасы №8

Тақырып: Табиғатты аялау

Міндет: Экологиялық ой-сананы қалыптастыру

Іс-әрекет барысы:

Балалар ауладағы ағаштарға назар аударады

Тәрбиеші ағаштың маңызын түсіндіреді

«Ағашты құшақта» ойыны ойналады. Балалар кезекпен ағашты құшақтап, оған «рахмет» дейді

Нәтиже: Балалар табиғатты бағалауды үйренеді

(Қоршаған әлеммен таныстыру, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №9

Тақырып: Әділ ойын

Міндет: Балаларды әділдікке тәрбиелеу

Іс-әрекет барысы:

Балалар шеңбер құрып «Допты таста» ойынын ойнайды

Тәрбиеші кезектесіп ойнауды бақылайды

Әр бала допты әділ кезекпен тастайды

Нәтиже: Балалар әділ ойнауды үйренеді

(Қоршаған әлеммен таныстыру, Физикалық дағды)

Серуен картотекасы №10

Тақырып: Күзгі бақ

Міндет: Күзгі өзгерістерді бақылауға үйрету

Іс-әрекет барысы:

Балалар бақтағы жапырақтардың түсін ажыратады

Жапырақтарды жинап, себетке салады

«Жапырақ түсті» ойыны ойналады. Тәрбиеші жапырақ түсін атайды, балалар сол түстегі жапырақты жинайды

Нәтиже: Балалар күзгі табиғатты таниды

(Қоршаған әлеммен таныстыру, Еңбекке баулу, таным дағдысын дамыту)

Серуен картотекасы №11

Міндеті: Балаларды бірге ойнауға үйрету.

Іс-әрекеттер барысы: Балалар қол ұстасып шеңбер құрады, бірге әндетіп жүреді. «Достар шеңбері» ойынын ойнайды.

Жолдан шықпау, тәрбиешіден алыс кетпеу.

Күзгі ағаш жапырақтарын қарастыру.

(мәдениет дағдысы, Қауіпсіздік ережесін үйрету)

Серуен картотекасы №12

Міндеті: Табиғаттағы өзгерістерді байқау.

Іс-әрекеттер барысы: Жерге түскен жапырақтарды жинап, түстерін салыстыру.

Жапырақ үйінділеріне секірмеу, қоқыс арасынан алмау.

Жапырақтардың пішіні мен түсінің өзгеруін бақылау. (Жауапкершілік, өзіндік тәрбиелену дағдысы)

Қоршаған әлеммен таныстыру, қауіпсіздік сақтау дағдысы)

Серуен**Картотекасы №13**

Міндеті: Достыққа тәрбиелеу.

Іс-әрекеттер барысы: «Жел соқты» ойыны. Балалар жан-жаққа тарап, қайта шеңберге жиналады.

Бір-бірін итермеу, жүгіргенде абай болу.
Желдің әсерін түсіндіру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №14

Міндеті: еңбекке баулу.

Іс-әрекеттер барысы: Балалар ауладағы жапырақтарды бірге жинайды.

Құралды (күрекше, тырма) дұрыс қолдану.: Жапырақтардың құрап түсу себебін түсіндіру

(Отбасы құндылықтары, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен

картотекасы №15

Міндеті: Құстарды қорғауға үйрету.

Іс-әрекеттер барысы: Құстарды бақылап, олардың қимылын қайталайды.

Құстарды үркітпеу, тас атпау.

Құстардың күзде топтасып ұшуын түсіндіру

(Әңгіме ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №16

Тақырып: Қауіпсіз серуен

Міндет: Балаларды далада қауіпсіз жүріп-тұруға үйрету

Іс-әрекет барысы: Балалармен бірге ауладағы жолды, кедергілерді көрсетіп, оларды айналып өтуді үйрету.

Қимылды ойын: «Бағдаршам» – тәрбиеші «қызыл», «сары», «жасыл» түстерін айтады. Жасылда – балалар жүреді, сарыда – қолдарын созып дайындалады, қызылда – тоқтайды.

Нәтиже: Балалар бағдаршам ережелерін меңгереді, қауіпсіздікті сақтайды.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №17

Тақырып: Әділ ойнаймыз

Міндет: Балаларды әділдікке тәрбиелеу

Іс-әрекет барысы: Балаларды топтарға бөліп, кезекпен доп лақтыру ойынын ұйымдастыру.

Қимылды ойын: «Доп кімге жетеді?» – балалар дөңгеленіп тұрады. Бір бала допты лақтырады, алған бала «Мен алдым!» деп дауыстап, қайтарады. Барлығы кезекпен ойнайды.

Нәтиже: Балалар кезек күтуді үйренеді, әділдікке дағдыланады.

Адалдыққа тәрбиелеу, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №18

Тақырып: Досқа көмектесеміз

Міндет: Балаларды көмек көрсетуге баулу

Іс-әрекет барысы: Балалар жұптасып, бір-біріне сүйеніп, бірге жүгіреді.

Қимылды ойын: «Досымды құтқар» – бір бала орнында отырады, екіншісі оны «құтқарып» қолынан тартып тұрғызады. Кейін рөлдері ауысады.

Нәтиже: Балалар достықты сезінеді, көмектесуді үйренеді.

Көмектесу дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №19

Тақырып: Табиғатты аялау – үнемдеу

Міндет: Табиғат байлығын қорғауға баулу

Іс-әрекет барысы: Балалармен бірге суды төкпей құю ойынын ойнау.

Қимылды ойын: «Суды төкпей апар» – балаларға кішкентай ыдыс беріледі. Оны бір жерден екінші жерге апарып, суды төкпей жеткізу керек.

Нәтиже: Балалар суды үнемдеуді үйренеді, ұқыптылыққа тәрбиеленеді.

Үнемдеу дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №30

Тақырып: Танымдық ойындар

Міндет: Балалардың зияткерлік және қимыл дағдыларын дамыту

Іс-әрекет барысы: Тәрбиеші жануарлардың атын атайды, балалар оны қимылмен бейнелейді.

Қимылды ойын: «Жануарды тап» – егер тәрбиеші «қоян» десе – балалар секіреді, «күс» десе – қолдарын қағып ұшқандай қимыл жасайды.

Нәтиже: Балалар есте сақтау қабілеттерін, қимыл үйлесімділігін дамытады.

Қоршаған әлеммен таныстыру, физикалық дағды

Серуен картотекасы №21

Міндеті: Мамандық иелеріне құрметпен қарау.

Іс-әрекет барысы: Аула сыпырушының жұмысын бақылау, балалармен бірге аула тазалау.

Қауіпсіздік сақтау: Қоқысқа жалаң қолмен тимеу.

(Еңбекке баулу . Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №22

Тақырып: Табиғатты қорғау

Міндет: Балаларды табиғатқа қамқор болуға үйрету

Іс-әрекет барысы: Балалармен бірге ауладағы ағаш жапырақтарын жинап, арнайы орынға салу

Қимылды ойын: «Жапырақ жинаймыз» – тәрбиеші жасанды жапырақтарды шашып тастайды, балалар оларды жылдам теріп жинайды

Нәтиже: Балалар табиғатқа қамқорлықты үйренеді, ұқыптылыққа тәрбиеленеді

(Еңбекке баулу . Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №23

Міндеті: Еңбек құралдарын тану.

Іс-әрекет барысы: Күтушінің шелек, сыпырғыш, күрек қолдануын көрсету.

Қауіпсіздік сақтау: Құралды дұрыс ұстауды үйрету.

(Еңбекке баулу . Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №24

Тақырып: Әділ ойнау

Міндет: Балаларды топпен ойнағанда әділдікке тәрбиелеу

Іс-әрекет барысы: Балаларды екі топқа бөліп, кезекпен ойнау ережесін түсіндіру

Қимылды ойын: «Кім бірінші жетеді?» – балалар белгіленген жерге кезекпен жүгіреді, әркімнің мүмкіндігі тең

Нәтиже: Балалар әділдік пен кезек күту ережесін меңгереді

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту)

Серуен картотекасы №25

Тақырып: Суды үнемдеу

Міндет: Балаларды суды үнемдеуге баулу

Іс-әрекет барысы: Су тамшылары жайлы әңгімелесу, оны дұрыс қолдану ережесін айту

Қимылды ойын: «Суды тоқпей жеткіз» – балалар қасыққа су құйып, белгіленген жерге апарады

Нәтиже: Балалар суды ұқыпты пайдалануды үйренеді

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту, Үнемдеу дағдысы)

Серуен картотекасы

№26

Тақырып: Қауіпсіздік ережелері

Міндет: Балаларды серуен кезінде қауіпсіз жүріп-тұруға баулу

Іс-әрекет барысы: Балаларға жолда жүру ережесін ойын арқылы түсіндіру

Қимылды ойын: «Бағдаршам» – тәрбиеші түстерді айтады, балалар оған сәйкес әрекет жасайды

Нәтиже: Балалар бағдаршамның мәнін түсінеді, қауіпсіздікті сақтайды

Қауіпсіздік дағдысы, танымдық дағдылар, Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №27

Тақырып: Еңбектің пайдасы

Міндет: Балаларды қарапайым еңбекке баулу

Іс-әрекет барысы: Балалармен бірге құм жәшігіндегі ойыншықтарды жинастыру

Қимылды ойын: «Кім тез жинайды?» – балалар ойыншықтарды тез арада орнына жинайды

Нәтиже: Балалар еңбекке дағдыланады, жауапкершілікті сезінеді

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Топ бөлмесінде **Міндеті:** Ересектердің сөзін түсінуге, шағын әңгімелерді түсіну, достықтың мағынасын түсіндіру

«Достық жайлы» мультфильм, бейнебаян көру.

(Шығармашылыққа баулу, көркем әдебиет)

Серуен картотекасы №28

Тақырып: Әділдік және достық

Міндет: Балаларды бір-біріне құрметпен қарауға үйрету

Іс-әрекет барысы: Балаларды екі топқа бөліп, тең мүмкіндікте ойын ұйымдастыру

Қимылды ойын: «Кім тез әкеледі?» – әр бала кезекпен бір затты алып келіп топқа береді

Нәтиже: Балалар әділдікті сезінеді, достыққа тәрбиеленеді

Адалдық дағдысын қалыптастыру.

Құрметпен қарау дағдысы, танымдық дағдылар

Серуен картотекасы №29

Тақырып: Құстарға қамқор болу

Міндет: Жануарларға мейірімді болуға үйрету

Іс-әрекет барысы: Құстарға жем шашуды ұйымдастыру

Қимылды ойын: «Құстар ұшты» – тәрбиеші «ұшты» десе, балалар қолдарын қағып ұшады, «қонды» десе тізерлеп отырады

Нәтиже: Балалар құстарға қамқор болуды үйренеді

Қамқорлық сезімін дамыту

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №30

Міндеті: іске қатысу.

Іс-әрекет барысы: Қоқысты бөліп тастау (қағаз, пластик).

Қауіпсіздік сақтау: Шыны сынықтарына қол тигізбеу.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Серуен картотекасы №31

Міндеті: Табиғатты қорғау.

Іс-әрекет барысы: «Жапырақты сындырмаймыз» ойыны.

Қауіпсіздік сақтау: Бұтақ сындырмау.

Серуен картотекасы №32

Міндеті: Еңбектің маңызын түсіну.

Іс-әрекет барысы: Балалар күтушіге орындықтарды әкелісуге көмектеседі.

Қауіпсіздік сақтау: Ауыр зат көтермеу.

Еңбекке баулу.

Серуен картотекасы №33

Міндеті: Қоршаған ортаны байқау.

Іс-әрекет барысы: Күзгі ағаштарды қарап, айырмашылығын табу.

Қауіпсіздік сақтау: Ағашқа шықпау. қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №34

Міндеті: Экологиялық мәдениет қалыптастыру.

Іс-әрекет барысы: Құстарға жем шашу.

Қауіпсіздік сақтау: Құстарды үркітпеу.

Экологиялық мәдениет дағдысын қалыптастыру, қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №35

Еңбек дағдыларын дамыту

Жемістер мен көкөністерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.

Құстарға жем беру: Балаларға құстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

Азамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №36

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу. Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту.

Азамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №37

Судың маңызы

Балаларға судың табиғаттағы ролі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №38

Тазалық күні

Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №39

Гүлдер күні

Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егіп үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ копсыту жұмыстарын жасау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы Желтоқсан айы

Серуен картотекасы №1

Қысқы табиғатты бақылау:

Ағаштарды, қарды, аспанды, жерді бақылау.

Сұрақтар: "Қардың қандай түрлерін көріп тұрсыңдар?", "Ағаштарда не өзгерді?"

Балаларға қардың жұмсақ, суық, ерігіш екенін зерттеуге мүмкіндік беру.

Еңбекке баулу:

Қарапайым еңбек дағдылары:

Балалар күрекшелермен қарды жолдан тазалайды.

Тапсырма: "Жолды тазартып, басқа балаларға ыңғайлы жол жасайық."

Аққала жасап, оны безендіру.

Сұрақ: "Аққаланы қалай көркейтеміз?"

Ойындар:

Белсенді ойындар:

"Қар жинаушы" ойыны:

Балалар күрекшелермен қарды жинап, белгіленген жерге үйеді.

Тапсырма: "Кім тезірек қар жинай алады?"

Шығармашылық ойындар:

Қардан мүсін жасау:

Балалар қардан мүсін жасап, оны табиғи заттармен (жапырақ, бұтақ) безендіреді.

"Қар суреттері" ойыны:

Балалар таяқшамен қар бетіне сурет салады.

(Мүсіндеу, экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, азамқорлық, шығармашылық дағдыларды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №2

Қарды бақылау

Мақсаты: Балаларды қардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

Қарды алақандарымен ұстап, оның суық екенін сезіну.

Қарды қысу арқылы пішін жасау, оның жұмсақ әрі жеңіл екенін байқау.

Қардың жер бетін қалай жауып жатқанын және оның ақ түске боялғанын талқылау.

"Қарға із салу"

Мақсаты: Балалардың моторикасын және шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қар бетіне аяқпен, қолмен немесе таяқшалармен әртүрлі іздер салады.

Тәрбиеші іздерді сипаттауды немесе қандай пішін екенін айтуды сұрайды: "Бұл қандай із?",

"Қай жануардың ізіне ұқсайды?".

Ойынның соңында ең ерекше іздерді бірге талқылайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру сурет салу)

Серуен картотекасы №3

Ағаштарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы ағаштардың ерекшеліктерін зерттеу.

Бақылау барысы:

Ағаштың жапырақсыз бұтақтарын қарап, олардың түсі мен формасын сипаттау.

Қыста ағаштардың ұйқыда екенін түсіндіру.

Кейбір ағаштардың (қарағай, шырша) қыста да жасыл екенін байқау.

"Қар жинаушы"

Мақсаты: Еңбекке баулу және ұжымдық жұмысқа ынталандыру.

Ойын барысы:

Балаларға шағын күрекшелер беріледі.

Тапсырма – белгіленген жерге қарды жинап, шағын қар үйіндісін жасау.

Кім бірінші аяқтаса немесе ең үлкен үйінді жасаса, сол жеңімпаз атанады.

(Саяхат ойын. Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №4

Құстарды бақылау

Мақсаты: Қыстағы құстардың әрекетін байқау және оларға қамқорлық жасау.

Бақылау барысы:

Ауладағы құстарды (шымшық, торғай) бақылау.

Балалармен бірге жем салғыштарға нан қиқымдарын салу.

Сұрақтар:

"Қыста қандай құстарды көрдіңдер?"

"Оларға қалай көмектесе аламыз?"

"Аққаланы безендіру"

Мақсаты: Шығармашылықты дамыту және табиғи материалдарды қолдану.

Ойын барысы:

Балалар қардан аққала жасайды.

Аққаланы безендіруге табиғи заттар (бұтақтар, жапырақтар, тастар) немесе ойыншықтарды пайдаланады.

Соңында балалар аққаланы "аты" немесе "мінезі" туралы әңгімелейді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

Аязды бакылау

Максаты: Аяздың ауа райына әсерін түсіндіру.

Бакылау барысы:

Ауада "бу шығару" тәжірибесін жасау (ауыздан шыққан бу).

Аяздың ағаштар мен терезелердегі әшекейлерін қарау.

Сұрақтар:

"Ауа кандай, суық па?"

"Терезедегі мұз әшекейлерін кім салады деп ойлайсындар?"

"Қар лактыру"

Максаты: Дәлдік пен шапшандықты дамыту.

Ойын барысы:

Балалар қардан шағын шарлар жасап, белгіленген мақсатқа (мысалы, шеңберге немесе қардан жасалған мұнараға) лактыруға тырысады.

Әрбір дәл соккы үшін ұпай беріледі.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №5

Қардан мүсін жасау.

Ойын: «Қар адам жасайық»

Барысы: Балалар қарды домалатып, тәрбиешімен бірге қар адам тұрғызады.

Еңбек: Шелек, күрек қолдану.

Тіл дамыту: Қар, мұрын, көз, шелек.

Экология: Артық қарды ысырап етпеу.

Еңбекке баулу, эксперименттік ойын, тіл дамыту дағдылары Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №6 Топ бөдмесінде

«Менің сүйікті ойыншығым»

Максаты: Ойыншықтарды атауға, ұстап көруге үйрету.

Барысы: Тәрбиеші ойыншықтарды (доп, қуыршақ, машина) көрсетеді, балалар оларды ұстап көреді.

Ойын: «Кім не ұстады?»

Сөздік: Доп, қуыршақ, машина.

Қимыл: Допты домалату, қуыршақты тербету.

Серуен картотекасы №7

Тақырып: «Қар қандай?»

Мақсаты: Қардың қасиеттерін таныстыру.

Бөлмеде: Қардың суреттерін көрсету, балаларға “ақ”, “суық” деген сөздерді айту.

Далада: Балалар қарды ұстап көреді, ериді ме, суық па — байқайды.

Ойын: «Қар домалат!»

Барысы: Балалар алақанымен қарды домалатады, тәрбиеші сұрайды: “Қар жұмсақ па?”, “Суық па?”

Тіл дамыту: Ақ, қар, суық, ериді.

Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №8

Тақырып: «Қысқы киімдеріміз»

Мақсаты: Қысқы киімдердің атын айту және суреттен тану.

Бөлмеде: Киім суреттері мен нақты заттарды салыстыру.

Далада: Балалар өз және достарының киімдерін таниды (қолғап, етік, бас киім).

Ойын: «Киім кімге?»

Барысы: Тәрбиеші қолғапты көрсетіп, “Кімнің қолғапы?” деп сұрайды. Балалар өзінікін табады.

Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №9

«Машинаны итереміз»

Мақсаты: Заттық әрекетті үйрету — итеру, домалату.

Бөлмеде: Ойыншық машинаны көрсету, дөңгелегін айналдыру.

Далада: Машинаны қар үстінде итеру.

Ойын: «Жолда келе жатқан көлік»

Барысы: Балалар кезекпен машинаны итеріп жүргізеді.

Тіл дамыту: Машина, жол, дөңгелек.

Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №10

Тақырып: «Текшелерден үй саламыз»

Мақсаты: Заттық-бағдарлық әрекетті орындау.

Бөлмеде: Текшелерді бірінің үстіне қою.

Далада: Қардан шағын үйшік жасау.

Ойын: «Үйшік салдық»

Барысы: Балалар бірге үй тұрғызады, “Бұл кімнің үйі?” деп сұрақ қою.

Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №11

Міндеті: Балаларды бірге ойнауға үйрету.

Іс-әрекеттер барысы: Балалар қол ұстасып шеңбер құрады, бірге әндетіп жүреді. «Достар шеңбері» ойынын ойнайды.

Жолдан шықпау, тәрбиешіден алыс кетпеу.

(мәдениет дағдысы, Қауіпсіздік ережесін үйрету)

Серуен картотекасы №12

Мақсаты: Домалату, лактыру, ұстау әрекеттерін дамыту.

Бөлмеде: Допты домалату, ұстап алу.

Далала: Қардан “доп” жасап, бір-біріне лактыру.

Ойын: «Кімге барады?»

Барысы: Балалар допты бір-біріне домалатады, “Алу”, “Лактыр” сөздерін қайталайды.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру жүргізіледі сәттеу дағдысы)

Серуен

Картотекасы №13

Міндеті: Достыққа тәрбиелеу.

Іс-әрекеттер барысы: «Жел соқты» ойыны. Балалар жан-жакқа тарап, қайта шенберге жиналады.

Бір-бірін итермеу, жүгіргенде абай болу.

Желдің әсерін түсіндіру.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №14

Тақырып: «Жануарларды танимыз»

Мақсаты: Қысқы жануарлармен таныстыру.

Бөлмеде: Қоян, аю, түлкі суреттерін көрсету.

Далала: Із қалдыру арқылы “кім өтті?” ойынын ойнау.

Ойын: «Аю ұйықтап жатыр»

Барысы: Балалар аюды оятпай, жай жүріп өтеді.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен

картотекасы №15

Тақырып: «Ағаштарға көмектесеміз»

Мақсаты: Экологиялық тәрбиені қалыптастыру.

Бөлмеде: Ағаштың суретін қарап, жапырақтардың жок екенін айту.

Далала: Ағаш бұтақтарындағы қарды сілкілеу.

Ойын: «Ағашты қорғаймыз»

Барысы: Балалар “ағашқа қар көп түспесін” деп сілкілейді.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №16

Ағаш діні мен бұтақтар.

Ойын: «Ағашқа сүйенейік»

Барысы: Балалар ағашты сипап көреді.

Заттық әрекет: Қарау, тигізу, сипаттау (“тегіс”, “суық”).

Еңбек: Бұтақ түбіндегі қарды тазалау.

Еңбекке баулу - эксперименттік ойын, тіл дамыту дағдылары Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №17

Табандағы іздер.

Ойын: «Ізбен жүр!»

Барысы: Тәрбиеші із қалдырады, балалар сол ізбен жүреді.

Қимыл: Тепе-теңдік сақтау.

Эксперимент: Ізді қар басқанда жоғалып кетуін бақылау.

Еңбекке баулу, эксперименттік ойын, тіл дамыту дағдылары Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №18

Адам мен жануарлардың ізі.

Ойын: «Кімнің ізі?»

Барысы: Балалар ізі бар суреттерден таңдайды.

Заттық әрекет: Суреттен тану.

Тіл дамыту: Із, аң, қар, қоян.

Еңбекке баулу, эксперименттік ойын, тіл дамыту дағдылары Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №19

Қар еріген кездегі су.

Эксперимент: Қарды ыдысқа салып, жылы бөлмеге кіргізу.

Ойын: «Қардан су болады»

Барысы: Балалар қолмен қарды сығады, судың пайда болуын көреді.

Экология: Суды ысырап етпеу.

Еңбекке баулу, эксперименттік ойын, тіл дамыту дағдылары Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №20

Ойын: «Машинаны итер!»

Барысы: Балалар ойын көліктерін итеріп, қар үстінде жүргізеді.

Заттық әрекет: Машинаны итеру, дөңгелегін айналдыру.

Тіл дамыту: Машина, дөңгелек, жол.

Еңбек: Ойыншықтарды жинау.

Еңбекке баулу, эксперименттік ойын, тіл дамыту дағдылары Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №21

«Қар үстінде із қалдырамыз»

Мақсаты: Қардың қасиетін зерттеу, қозғалыс белсенділігін арттыру.

Барысы: Балалармен бірге қар үстінде түрлі із қалдыру: аяқ, қол, шана ізі.

Тәрбиеші: “Қараңдаршы, сенің ізің үлкен бе, кішкентай ма?” — деп салыстыруға жетелеу

Эксперимент: Қарды басқан ізге жылы ауа тигенде еруін байқау.

Еңбек: Қармен қоршау бойын тазалау.

Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №22

«Қардан нан пісірейік» (рөлдік ойын)

Мақсаты: Ұсақ моторика мен елестету қабілетін дамыту.

Барысы: Балалар совокпен қар жинап, “нан”, “торт” жасап ойнау

Тәрбиеші: “Қанекей, бәріміз наубайшы болайық!” — дейді.

Тіл дамыту: Ұн, қамыр, нан, дәмді.

Еңбек: Ойыннан соң құралдарды тазалау.

Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №23

«Күн жылы ма, суық па?»

Мақсаты: Табиғаттағы ауа райын байқау.

Барысы: балалармен бірге күнге қарап, жылу сезінуін сұрау

Эксперимент: Мұз бен қарды салыстыру (мұз қатты, қар жұмсақ).

Қорытынды: “Күн шықса, мұз ериді.”

Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №24

«Шанамен сырғанайық»

Мақсаты: Қимыл-қозғалыс белсенділігін арттыру.

Барысы: Балалар шанамен сырғанайды, бір-бірін итеру

Заттық әрекет: Машинаны итеру, шананы тарту.

Тәрбиеші: “Шананы қатты тартпа, абай бол.”

Эмоция: Қуаныш, сергіту.

Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы

№25

Еңбек әрекеті: Аулада қар тазалау

Балалар күрекпен және қолдарымен жолдарды тазалау

Қысқы ойын: «Қарлы шеңберге секіру»

Қардың үстіне шеңберлер салып, солардың ішіне секіру ойынын ұйымдастыру.

Тәжірибе: «Мұздың мөлдірлігі»

Балаларға мұз кесегін беріп, оның ішінде не көрінетінін зерттеу.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар Қоршаған әлеммен таныстыру

Топ бөлмесінде Міндеті: Ересектердің сөзін түсінуге, шағын әңгімелерді түсіну, достықтың мағынасын түсіндіру

«Достық жайлы» мультфильм, бейнебаян көру.

(Шығармашылыққа баулу, көркем әдебиет)

Серуен картотекасы №26

Бақылау: Қар үстіндегі күн сәулесінің жарқырауы

Қардың күн сәулесінде қалай жарқырайтынын байқау.

Еңбек әрекеті: Құстарға арналған орын дайындау

Балалар қарды тазалап, құстарға арналған жем салғышты орнатады.

Қысқы ойын: «Қар астындағы затты тап»

Балалар қар астына жасырылған заттарды іздейді.

Тәжірибе: «Қарды қысып көру»

Балалар қарды қолмен қысып, оның қандай пішінге айналатынын тексереді.

Құралдарға тиеу.

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №27

Бақылау: Ауа райының өзгеруі

Балалармен бірге ауа райын бақылап, қарлы, бұлтты немесе желді күннің ерекшелігін талдау.

Еңбек әрекеті: Қармен ойнау алаңын сәндеу
Балалар қарды арнайы пішіндерге келтіріп, оны әдемілеуге қатысады.

Қысқы ойын: «Қардан көпір салу»

Балалар бірге қарды пайдаланып, шағын көпір жасайды.

Тәжірибе: «Қардың түсін өзгерту»

Қарға түрлі-түсті бояу қосып, оның түсін өзгертуді бақылау.

Құралдарға тиімеу.

Қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №28

«Қар түйіршіктерін санайық»

Мақсаты: Нәзік моториканы және санау дағдысын дамыту.

Барысы: Балалар тәрбиешімен бірге алақанына түскен қар түйіршіктерін санау

Тіл дамыту: Көп, аз, қар, суық.

Эксперимент: Қар алақанда тез ериді. Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке

баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №29

«Жел ұшырып кетті»

Мақсаты: Жел құбылысын бақылау.

Барысы: Балалар жеңіл маталарды (орамал, шарша) ұстап, жел соққанда қалай қозғаларын көру

Эксперимент: Желдің күшін сезіну.

“Жел қатты соқса, біз қалай тұрамыз?” Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке

баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №30

«Қар тазалаймыз» (еңбек сабағы)

Мақсаты: Қарапайым еңбек дағдыларын дамыту, ұжыммен жұмыс.

Барысы: Балалар шағын күректермен жолдағы қарды тазалау

“Жолды бірге тазалайық!”

Құралдар: Кішкентай күрек, совок.

Тәрбие: Еңбек сүйгіштік, ұжымшылдық. Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту

еңбекке баулу қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №31

«Біздің іздер»

Мақсаты: Із қалдыру мен бақылау қабілетін дамыту.

Барысы: Балалар өз іздерін салыстырады. “Кімнің ізі үлкен?”, “Кімнің жеңіл?”

Заттық әрекет: Қарау, салыстыру.

“Қар үстінде неше түрлі із бар!” Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке баулу

қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №32

«Қарға сурет саламыз»

Мақсаты: Шығармашылық қабілетті дамыту.

Барысы: Балалар таяқшамен немесе қолмен қар бетіне сызықтар, шеңберлер салу

“Қарашы, кімнің суреті әдемі?”

Тіл дамыту: Сызық, дөңгелек, із. Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту еңбекке баулу

қоршаған әлеммен таныстыру

Серуен картотекасы №33

Еңбек дағдыларын дамыту

Жемістер мен көкөністерді жинау: Егер серуен ауыл немесе бақшада өтсе, балаларды жемістер мен көкөністерді жинауға үйрету. Бұл оларға еңбек арқылы өнім алудың маңыздылығын көрсетеді.

Күстарға жем беру: Балаларға күстарға арналған жем шашу немесе арнайы орындар дайындау. Бұл табиғатқа қамқорлық сезімін дамытуға көмектеседі.

Серуен картотекасы №34

Серуен: Балалармен жақын маңдағы саябаққа барып, ағаштар мен гүлдерді тамашалау.

Іс-шара: Балаларға әртүрлі өсімдіктерді көрсетіп, олардың жапырақтары мен сабақтарын зерттеу. Әр ағаштың атауын айтып, ағаштарды күту туралы түсіндіру.

Еңбекке баулу: Балаларға бақшаға қалай қамқор болу керектігін көрсетіп, кішкене күрекпен топырақты қопсыту.

Азаматгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №35

Судың маңызы

Балаларға судың табиғаттағы ролі мен оның маңызын түсіндіру, суды қалай үнемдеу керек екенін үйрету.

Еңбекке баулу: Су қоймасына немесе бақшадағы өсімдіктерге су тасып, оларды суару.

Азаматгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №36

Табиғат күні

Балалармен бірге серуендеп жүріп, жердегі қоқыстарды жинау. Табиғатты қоқыстан қалай қорғауға болатыны туралы әңгімелесу.

Еңбекке баулу: Қоқыс жинау мен сұрыптау жұмыстарын көрсету. Балаларға қоқысты қайда және қалай тастау керектігін үйрету.

Азаматгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №37

Гүлдер күні

Гүлдер өсетін аймаққа серуен жасау.

Іс-шара: Әр гүлдің түрлерін талқылау, олардың хош иістерін сезіну. Гүлдер мен өсімдіктерді өз қолдарымен егін үйрену.

Еңбекке баулу: Гүлдерді суару және оларға топырақ қопсыту жұмыстарын жасау.

Азаматгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №38

Бақылау: Аяздан пайда болған өрнектер

Терезедегі немесе заттардағы мұздан пайда болған өрнектерді қарастыру.

Еңбек әрекеті: Күстарға жем шашу

Балаларға күстарға арналған жем беру тапсырмасы беріледі.

Қысқы ойын: «Қарды қанқа жинау»

Балалар шағын қаншықтарға қар жинап, оны белгілі бір жерге жеткізеді.

Тәжірибе: «Қар мен топырақтың айырмашылығы»

Қар мен топырақты салыстырып, олардың түсі мен күйін зерттейді.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту, Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №39

Қысқы желдің әсері

Желдің қарды қалай ұшырататынын және оның салқын екенін түсіндіру.

Еңбек әрекеті: Шаналарды тазалау

Балалар шаналарды қардан тазартып, дайындық жасайды.

Қысқы ойын: «Қарлы нысана»

Қардан шар жасап, белгіленген нысанаға лақтыру ойыны өткізіледі.

Тәжірибе: «Мұздың жылтыруы»

Балалар мұзды жарыққа жақындатып, оның жылтыр бетін зерттейді.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту, Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №40

Қардың және мұздың қасиеттерін зерттеу

Бақылау:

Қардың еріп бара жатқанын, суға айналу процесін бақылау.

Мұздың қатты екенін және оның қыста қалай пайда болатынын талқылау.

Еңбек:

Қар мен мұздан түрлі пішіндер жасап, салыстыру.

Мұзды зерттеу: оған түрлі түсті суларды қосу немесе мұз кесектерін қолмен ұстау.

Ойын:

"Мұз бен қарды пішіндеу": балалар қар мен мұздан түрлі пішіндер жасайды (мүсіндер, жануарлар).

"Мұз үстінде жүру": балалар мұз үстінде жүріп, ақырын жүру дағдыларын дамытады.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту, Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №41

Қарды тазалап, жердің астындағы шөптерді немесе кішкентай бұталарды қарап қору.

Қар өсімдіктерді суықтан қорғап, "жамылғы" қызметін атқаратынын түсіндіру.

"Қардан кім тезірек қар лақтырады?"

Мақсаты: Балалардың дене шынықтыру қабілеттерін дамыту, шапшаңдыққа баулу.

Ойынның барысы:

Балаларға қарды қолмен немесе күрекшемен алып, белгілі бір межеге (жалауша немесе белгіленген сызық) лақтыру ұсынылады.

Кімнің қарды алысқа лақтырғаны немесе белгіге дәл тигізгені бағаланады.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту, Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №42

Міндеті: Жануарларға қамқорлық.

Іс-әрекет барысы: Ит пен мысыққа қалай күтім жасалатынын түсіндіру.

Қауіпсіздік сақтау: Жануарға тым жақындамау.

(Еңбекке баулу, Эко мәдениетті дамыту, Қоршаған әлеммен таныстыру)

Серуен картотекасы №43

«Мұзды ерітеміз» (эксперимент)

Мақсаты: Заттың күйін бақылау, қызығушылық ояту.

Барысы: Мұз кесектерін жылы суға салып еруін қору.

Тәрбиеші: "Мұз суда неге ериді?"

Балалар: “Жылы!”

Қорытынды: Жылу мұзды ерітеді.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Серуен картотекасы №44

«Қар лақтыру»

Мақсаты: Қимыл-қозғалысты жетілдіру, көз мөлшерін дамыту.

Барысы: Балалар қар домалатып, нысанаға лақтырады.

Қауіпсіздік: Бір-біріне тастамау.

Тәрбиеші: “Қарды алысқа лақтыр!”

Эмоция: Сергіту, қуаныш.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Серуен картотекасы №45

«Жануарларды еске түсіру»

Мақсаты: Қысқы жануарлар туралы білімді бекіту.

Барысы: Тәрбиеші қоян, аю, түлкі суреттерін көрсетеді.

Ойын: “Кім секірді?” – балалар қоянша секіреді.

Тіл дамыту: Аю, қоян, із, қар.

Еңбекке баулу дағдысы, танымдық дағдылар

Серуен картотекасы Ақпан айы

Серуен картотекасы 1

Міндет: Әр бала құрал-саймандарын орнына қою.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қар мен судың айырмашылығы» – балалар қарды қолмен ұстап, су мен қардың қасиетін бақылайды.

Енбекке баулу: Құралдарды жинау, үстелді ретке келтіру.

Зерттеу тәжірибесі: Қарды шыны шыныаяққа салып еріту, суға айналғанын бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қарды ұстап жүру» – қардан жасалған допты белгіленген қашықтыққа апару.

Серуен картотекасы 2

Міндет: Әр бала өз фигурасын қарға салады.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қармен сурет салу» – балалар қарға әртүрлі фигуралар салады.

Енбекке баулу: Қар қалдықтарын жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Фигураның қарда қаншалықты тұрақты екенін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы секіру эстафетасы» – белгіленген нүктеге секіру.

Серуен картотекасы 3

Міндет: Әр бала бір жануар рөлін орындайды.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы жануарлар» – балалар жануар қимылдарын көрсетеді.

Енбекке баулу: Көрнекіліктерді орнына қою, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Жануардың қалай қозғалғанын бақылап, қозғалыс себептерін түсіндіру.

Қысқы моторикалық ойын: «Жануар секіруі» – жануар қозғалыстарын қайталау.

Серуен картотекасы 4

Міндет: Әр бала ағаш бұтағының немесе қардың күйін бақылау жасайды.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Табиғатты бақылау – ағаш, бұтақ, қар.

Енбекке баулу: Қоршаған ортаны тазалау, құралдарды жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Қардың ағашқа қалай жиналатынын, бұтаққа қаншалықты әсер ететінін тексеру.

Қысқы моторикалық ойын: «Ағаштар арасынан жүгіру» – тепе-теңдікті сақтап жүгіру.

Серуен картотекасы 5

Міндет: Әр бала пазл бөлігін жинауға жауапты.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Экологиялық конструктор» – табиғат тақырыпты пазл немесе конструктор жинау.

Енбекке баулу: Құралдарды орнына қою.

Зерттеу тәжірибесі: Пазлды жинап, бөліктердің қалай бірігетінін талдау.

Қысқы моторикалық ойын: «Пазл эстафетасы» – бөліктерді белгіленген орынға жеткізу.

Серуен картотекасы 6

Міндет: Әр бала ойын құралдарын орнына қоюға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Қармен қозғалыс жаттығулары – секіру, жүгіру, тепе-теңдік жаттығулары.

Еңбекке баулу: Құралдарды жинау, алаңды ретке келтіру.

Зерттеу тәжірибесі: Қардың тығыздығы мен оның қозғалысқа қалай әсер ететінін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы кедергілер жолы» – кедергілер арқылы қар үстінде өту.

Серуен картотекасы 7

Міндет: Әр бала бір құралды орнына қояды.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы табиғат фото-суреттері» – суреттер арқылы табиғат құбылыстарын талдау.

Еңбекке баулу: Қолданған құралдарды жинау, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Суреттегі табиғат элементтерінің қандай өзгерістерге ұшырайтынын талдау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы баланстық жол» – тепе-теңдікті сақтап қар үстінде жүру.

Серуен картотекасы 8

Міндет: Әр бала бір ізді жасауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қардағы жануар іздерін жасау» – балалар әр жануардың ізін жасап, табады.

Еңбекке баулу: Қар қалдықтарын жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Әр жануардың ізін салыстыру, айырмашылықтарын талдау.

Қысқы моторикалық ойын: «Жануар ізін жүріп өту» – із бойымен жүгіру, секіру.

Серуен картотекасы 9

Міндет: Әр бала бір затты дұрыс жәшікке салады.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қоқыс түрлерін ажырату» – қоқыс түрлерін бөлшектеу.

Еңбекке баулу: Қоқысты дұрыс қаптарға салу, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Қай заттар органикалық, қайсысы қайта өңдеуге жарайтынын бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы қоқыс жинау» – қар үстінде символдық қоқыс жинау.

Серуен картотекасы 10

Міндет: Әр бала өз фигурасын жинауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қардан мүсін жасау» – әртүрлі фигуралар жасау.

Еңбекке баулу: Қар қалдықтарын жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Фигураның формасы мен беріктігін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Мүсінді қорға» – өз мүсінін қорғау арқылы қозғалыс жаттығулары.

Серуен картотекасы 11

Міндет: Әр бала бір гүлді немесе ағашты суретке түсіреді.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы өсімдіктерді зерттеу» – суреттер арқылы өсімдіктерді тану.

Еңбекке баулу: Суреттерді орнына қою, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Қай өсімдік қарға қалай төтеп береді, бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қар үстіндегі гүлдер» – тепе-теңдікті сақтап жүгіру.

Серуен картотекасы 12

Міндет: Әр бала өз ойынын жинауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қардағы лабиринт ойыны» – қарға лабиринт жасап өту.

Еңбекке баулу: Қар қалдықтарын жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Лабиринттің күрделілігі қозғалыс жылдамдығына қалай әсер ететінін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Лабиринт бойымен секіру» – қар үстінде белгіленген жолдан өту.

Серуен картотекасы 13

Міндет: Әр бала бір жануар рөлін орындайды.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы жануарлар» – жануар қимылдарын көрсету.

Еңбекке баулу: Көрнекіліктерді жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Жануар қимылы мен табиғаттағы қозғалысын салыстыру.

Қысқы моторикалық ойын: «Жануар секіруі» – жануар қозғалысын қайталау.

Серуен картотекасы 14

Міндет: Әр бала бір ағаш немесе бұтақтың күйін бақылау жасайды.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Табиғатты бақылау – ағаштар мен бұталар.

Еңбекке баулу: Қоршаған ортаны тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Қардың бұтаққа салмағын бақылау, әсерін талдау.

Қысқы моторикалық ойын: «Ағаштар арасынан жүгіру» – тепе-теңдікті сақтап жүгіру.

Серуен картотекасы 15

Міндет: Әр бала пазл бөлігін жинауға жауапты.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Экологиялық конструктор» – пазл немесе конструктор жинау.

Еңбекке баулу: Құралдарды жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Пазл бөліктерінің байланысын, комбинациясын бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Пазл эстафетасы» – бөліктерді белгіленген орынға жеткізу.

Серуен картотекасы 16

Міндет: Әр бала ойын құралдарын орнына қоюға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Қармен қозғалыс ойындары – секіру, жүгіру, тепе-теңдік жаттығулары.

Еңбекке баулу: Құралдарды жинау, алаңды ретке келтіру.

Зерттеу тәжірибесі: Қардың тығыздығы қозғалысқа қалай әсер ететінін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы кедергілер жолы» – кедергілер арқылы қар үстінде өту.

Серуен картотекасы 17

Міндет: Әр бала бір құсты немесе жануарды сипаттайды.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы құстар» – суреттер арқылы құстарды тану.

Еңбекке баулу: Суреттерді орнына қою, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Құстың мінез-құлқы мен қоректену тәсілін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы құстар» – балалар қар үстінде ұшып бара жатқан құс кимылдарын қайталайды.

Серуен картотекасы 18

Міндет: Әр бала ағаш немесе қардағы өзгерісті бақылауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Табиғаттағы өзгерістерді бақылау – қар, мұз, ағаштар.

Еңбекке баулу: Қоршаған ортаны тазалау, құралдарды жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Қар мен мұздың ағаштарға әсерін салыстыру.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы ағаштар арасында жүру» – тепе-теңдікті сақтап қар үстінде жүгіру.

Серуен картотекасы 19

Міндет: Әр бала бір сұраққа жауап береді.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: Викторина немесе экологиялық ойын – қоршаған әлем бойынша.

Еңбекке баулу: Құралдарды орнына қою, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Сұрақтарға жауап беріп, қоршаған ортаны түсіндіру.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы сұрақ-жарыс» – дұрыс жауап берген бала қар үстінде жеңіл қозғалыс жаттығуларын орындайды.

Серуен картотекасы 20

Міндет: Әр бала серуен кезінде бір әрекетке жетекшілік етеді.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Қорытынды серуен – қармен ойындар, бақылау, қысқы табиғатты зерттеу.

Еңбекке баулу: Қар мен құралдарды жинау, алаңды таза ұстау.

Зерттеу тәжірибесі: Серуенде байқалған өзгерістерді қорытындылау – ауа райы, қар күйі, табиғат құбылыстары.

Қысқы моторикалық ойын: «Моторикалық серуен» – қар үстінде жүгіру, секіру, тепе-теңдік жаттығулары арқылы күн бойғы дағдыларды бекіту.

Серуен картотекасы 21

Міндет: Әр бала қар үстінде бір құралды орнына қоюға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қардың қаттылығын тексеру» – қарды қолмен ұстап, қысымды сезіну.

Еңбекке баулу: Құралдарды жинау, қар қалдықтарын тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Қар мен мұздың айырмашылығын бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардан кедергі арқылы өту» – тепе-теңдікті сақтап жүру.

Серуен картотекасы 22

Міндет: Әр бала өз салған қар фигурасын ретке келтіреді.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қардан мүсін жасау» – фигураларды салыстыру, талдау.

Еңбекке баулу: Қар қалдықтарын жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Фигураның беріктігін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Фигура қорғау» – қозғалыс арқылы тепе-теңдікті сақтау.

Серуен картотекасы 23

Міндет: Әр бала құрал-саймандарды орнына қоюға жауапты.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы табиғат суреттері» – суреттер арқылы табиғатты зерттеу.

Еңбекке баулу: Қолданған құралдарды жинау, үстелді тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Суреттегі элементтердің өзгерісін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Сурет арқылы жүгіру» – қар үстінде тепе-теңдікті сақтау.

Серуен картотекасы 24

Міндет: Әр бала бір жануардың ізін жасауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Жануар ізін табу» – ізді жасау және табу.

Еңбекке баулу: Қар қалдықтарын жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Жануар іздерін салыстыру.

Қысқы моторикалық ойын: «Із бойымен жүгіру» – секіру және жүгіру.

Серуен картотекасы 25

Міндет: Әр бала пазл бөліктерін жинауға жауапты.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Экологиялық пазл» – бөліктерді біріктіру арқылы табиғат элементтерін тану.

Еңбекке баулу: Құралдарды орнына қою.

Зерттеу тәжірибесі: Пазлдың құрылымын талдау.

Қысқы моторикалық ойын: «Пазл эстафетасы» – бөліктерді белгіленген орынға жеткізу.

Серуен картотекасы 26

Міндет: Әр бала ағаш бұтағын бақылауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қар мен ағаш» – бұтаққа жиналған қарды бақылау.

Еңбекке баулу: Қар қалдықтарын тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Ағаштарға қардың әсерін талдау.

Қысқы моторикалық ойын: «Ағаштар арасында жүгіру» – тепе-теңдікті сақтау.

Серуен картотекасы 27

Міндет: Әр бала құсты немесе жануарды сипаттайды.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы құстар» – суреттер арқылы құстарды тану.

Еңбекке баулу: Көрнекіліктерді жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Құстардың қоректену тәсілін бақылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы құстар» – құс қимылдарын қайталау.

Серуен картотекасы 28

Міндет: Әр бала қардағы өзгерістерді бақылауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қар мен мұз» – табиғаттағы өзгерістерді бақылау.

Еңбекке баулу: Қоршаған ортаны тазалау.

Зерттеу тәжірибесі: Қар мен мұздың әртүрлі қасиеттерін салыстыру.

Қысқы моторикалық ойын: «Қар үстінде жүгіру» – тепе-теңдікті сақтау.

Серуен картотекасы 29

Міндет: Әр бала сұракка жауап береді.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: Викторина – қоршаған әлем бойынша.

Еңбекке баулу: Құралдарды жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Балалар сұрак арқылы қоршаған ортаны түсінеді.

Қысқы моторикалық ойын: «Сұрак-жарыс» – дұрыс жауап берген бала қозғалыс арқылы ойынға қатысады.

Серуен картотекасы 30

Міндет: Әр бала бір әрекетке жетекшілік етеді.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Қорытынды серуен – қармен ойындар, бақылау, тәжірибе.

Еңбекке баулу: Қар мен құралдарды жинау.

Зерттеу тәжірибесі: Серуендегі өзгерістерді қорытындылау.

Қысқы моторикалық ойын: «Моторикалық серуен» – қар үстінде жүгіру, секіру.

Серуен картотекасы №31

Міндет: Әр бала бір гүлді немесе ағашты суретке түсіреді.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы өсімдіктерді зерттеу» – суреттер мен корнекіліктер арқылы өсімдіктерді тану.

Еңбекке баулу: Суреттерді орнына қою, үстелді тазалау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қар үстіндегі гүлдер» – қар үстінде тепе-теңдікті сақтап жүгіру.

Серуен картотекасы №32

Міндет: Әр бала өз ойынын жинауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: «Қардағы лабиринт ойыны» – балалар қарға лабиринт жасап, бір-бірін өткізеді.

Еңбекке баулу: Қардағы қалдықтарды жинау.

Қысқы моторикалық ойын: «Лабиринт бойымен секіру» – қар үстінде белгіленген жол арқылы жүгіру.

Серуен картотекасы №33

Міндет: Әр бала бір жануар ролін орындауға жауапты.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы жануарлар» – балалар жануарларды ролдік ойын арқылы көрсетеді.

Еңбекке баулу: Корнекіліктерді орнына қою, үстелді тазалау.

Қысқы моторикалық ойын: «Жануар секіруі» – жануар қимылдарын қайталап секіру

Серуен картотекасы №34

Міндет: Әр бала бір бұтақ немесе ағаш туралы бақылау жасайды.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Табиғатты бақылау – ағаштар, бұталар, қардың күйін тексеру.

Еңбекке баулу: Қоршаған ортаны тазалау, құралдарды жинау.

Қысқы моторикалық ойын: «Ағаштар арасынан жүгіру» – қар үстінде ағаштар арасында тепе-теңдікті сақтап жүгіру.

Серуен картотекасы №35

Міндет: Әр бала пазл бөлігін жинауға жауапты.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Экологиялық конструктор» – балалар табиғат тақырыпты пазлдар немесе конструктор жинайды.

Еңбекке баулу: Құралдарды орнына қою.

Қысқы моторикалық ойын: «Пазл эстафетасы» – пазл бөліктерін алып белгіленген орынға жеткізу.

Серуен картотекасы №36

Міндет: Әр бала ойын құралдарын орнына қоюға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Кармен қозғалыс ойындары – секіру, жүгіру, тепе-теңдік жаттығулары.

Еңбекке баулу: Құралдарды жинау, алаңды ретке келтіру.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы кедергілер жолы» – кедергілер арқылы қар үстінде өту.

Серуен картотекасы №37

Міндет: Әр бала бір құсты немесе жануарды сипаттайды.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: «Қысқы құстар» – суреттер арқылы құстарды тану.

Еңбекке баулу: Суреттерді орнына қою, үстелді тазалау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы құстар» – балалар қар үстінде ұшып бара жатқан құс қимылдарын қайталайды.

Серуен картотекасы №38

Міндет: Әр бала бір ағаш немесе қардағы өзгерісті бақылауға жауапты.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Табиғаттағы өзгерістерді бақылау – қар, мұз, ағаштар.

Еңбекке баулу: Қоршаған ортаны тазалау, құралдарды жинау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы ағаштар арасында жүру» – тепе-теңдікті сақтап қар үстінде жүгіру.

Серуен картотекасы №39

Міндет: Әр бала бір сұраққа жауап береді.

Орын: Бөлме

Іс-әрекет: Викторина немесе экологиялық ойын – қоршаған әлем бойынша.

Еңбекке баулу: Құралдарды орнына қою, үстелді тазалау.

Қысқы моторикалық ойын: «Қардағы сұрақ-жауап» – дұрыс жауап берген бала қар үстінде жеңіл қозғалыс жаттығуларын орындайды.

Серуен картотекасы №40

Міндет: Әр бала серуен кезінде бір әрекетке жетекшілік етеді.

Орын: Дала

Іс-әрекет: Қорытынды серуен – қармен ойындар, бақылау, қысқы табиғатты зерттеу.

Еңбекке баулу: Қар мен құралдарды жинау, алаңды таза ұстау.

Қысқы моторикалық ойын: «Моторикалық серуен» – балалар қар үстінде жүгіру, секіру, тепе-теңдік жаттығулары арқылы күн бойғы дағдыларын біріктіреді.

Серуен картотекасы Наурыз айы

Серуен картотекасы №1

Тақырыбы: «Көктемгі ауа»

Міндеті: Балаларды таза ауада демалуға, айналаны байқауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар ағаштарды, гүлдерді бақылайды, желді сезінеді, қолдарын көтеріп, жүгіреді, секіреді

Тәжірибелік іс-әрекет: Жапырақтарды жинап, түрін, түсін ажыратады

Еңбек әрекеті: Қолдарымен топырақты босатып, кішкентай гүл отырғызады

Нәтиже: Балалар қоршаған ортаны сезіп, таза ауада қимылды дұрыс орындайды

Серуен картотекасы №2

Тақырыбы: «Жануарлар әлемі»

Міндеті: Жануарлардың қозғалысын және дыбысын қайталау арқылы қимылды дамыту

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар аю, қоян, құс сияқты жануарлардың қозғалысын қайталайды, дыбысын шығарады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жануарлардың суреттерін түртіп, түсін ажыратады

Еңбек әрекеті: Ойыншық жануарларды өз қалтасына немесе торға дұрыс орналастырады

Нәтиже: Балалар жануарлардың қозғалысын, дыбысын бейнелейді

Серуен картотекасы №3

Тақырыбы: «Көлікпен танысу»

Міндеті: Балаларды көлік құралдарын ажыратуға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Тәжірибелік алаңда: Балалар көліктердің дыбысын шығарады, жүрісін қайталайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Көліктердің жол бойындағы қозғалысын бақылап, сандар мен белгілерін көрсетеді

Еңбек әрекеті: Көліктерді гаражға немесе жол бойына орналастыру

Нәтиже: Балалар көліктерді ажырата алады, қозғалысты сақтайды

Серуен картотекасы №4

Тақырыбы: «Су әлемі»

Міндеті: Су мен құрлықтағы әрекеттерді ажырату

Ойын / Іс-әрекет барысы: Болмеде: Балалар суға зат батыртып, «батып-қалқып шығу» қимылдарын қайталайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Су деңгейін бақылау, ыдысқа толтыру және босату

Еңбек әрекеті: Суды ыдыстан ыдысқа құйып, таза ұстауды үйрену

Нәтиже: Балалар судың қасиеттерін байқайды, қимыл-қозғалысты үйлестіреді

Серуен картотекасы №5

Тақырыбы: «Гүлдер мен ағаштар»

Міндеті: Табиғаттағы өсімдіктерді тануға баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүлдер мен ағаштарды бақылайды, түсін айтады, гүлдерді «суаралы»

Тәжірибелік іс-әрекет: Гүлдің бөліктерін ажыратады (жапырақ, гүл, сабақ)

Еңбек әрекеті: Кішкентай гүл отырғызады, суын құяды

Нәтиже: Балалар өсімдіктерді ажыратады, қарапайым күтім жасайды

Серуен картотекасы №6

Тақырыбы: «Тірі және өлі табиғат»

Міндеті: Осімдіктер мен заттардың айырмашылығын көрсету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Тәжірибелік алаңда: Балалар шөп, тас, жапырақтарды зерттейді, тірі мен өлі табиғатты ажыратады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жиналған материалдармен «тірі-өлі» топтар жасау

Еңбек әрекеті: Заттарды жинап, тиісті орынға қою

Нәтиже: Балалар тірі және өлі табиғатты ажыратады, бақылау дағдыларын дамытады

Серуен картотекасы №7

Тақырыбы: «Жол қозғалысы ережелері»

Міндеті: Балаларды қарапайым жол белгілерімен таныстыру

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / тәжірибелік алаңда: Балалар бағдаршамдағы түске сәйкес жүреді, тоқтайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Белгішелерді көріп, атын айтады

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына орналастыру, қауіпсіз жол жасау

Нәтиже: Балалар жол белгілерін таниды, қауіпсіздік дағдыларын орындайды

Серуен картотекасы №8

Тақырыбы: «Қоршаған ортадағы заттар»

Міндеті: Балаларды заттардың орнын көрсетуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Бөлмеде: Балалар әртүрлі заттарды үстелге, сөреге орналастырады, «жоғары, төмен, жанында» сөздерін қолданады

Тәжірибелік іс-әрекет: Заттарды дұрыс орналастыру арқылы тәжірибе жасау

Еңбек әрекеті: Ойыншықтарды жинап, әр затқа орын бөлу

Нәтиже: Балалар заттардың орналасуын көрсетеді, тілдік сөздік қорын пайдаланады

Серуен картотекасы №9

Тақырыбы: «Еңбекке баулу»

Міндеті: Балаларды қарапайым еңбектің нәтижесін бағалауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / бөлмеде: Балалар бірге топырақты қазып, гүл отырғызады немесе ойыншықтарды жинастырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Шағын жобалар жасау, заттарды біріктіру

Еңбек әрекеті: Жұмыс нәтижесін бағалау, таза ұстау

Нәтиже: Балалар еңбектің нәтижесін бағалай алады, бірлесіп жұмыс істей біледі

Серуен картотекасы №10

Тақырыбы: «Көктемгі ауа»

Міндеті: Балаларды таза ауада демалуға, айналаны байқауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар ағаштарды, гүлдерді бақылайды, желді сезінеді, қолдарын көтерін, жүгіреді, секіреді

Тәжірибелік іс-әрекет: Жапырақтарды жинап, түрін, түсін ажыратады

Еңбек әрекеті: Қолдарымен топырақты босатып, кішкентай гүл отырғызады

Нәтиже: Балалар қоршаған ортаны сезіп, таза ауада қимылды дұрыс орындайды

Серуен картотекасы №11

Тақырыбы: «Жануарлар әлемі»

Міндеті: Жануарлардың қозғалысын және дыбысын қайталау арқылы қимылды дамыту

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар аю, қоян, құс сияқты жануарлардың қозғалысын қайталайды, дыбысын шығарады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жануарлардың суреттерін түртіп, түсін ажыратады

Еңбек әрекеті: Ойыншық жануарларды өз қалтасына немесе торға дұрыс орналастырады
Нәтиже: Балалар жануарлардың қозғалысын, дыбысын бейнелейді

Серуен картотекасы №12

Тақырыбы: «Көлікпен танысу»

Міндеті: Балаларды көлік құралдарын ажыратуға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Тәжірибелік алаңда: Балалар көліктердің дыбысын шығарады, жүрісін қайталайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Көліктердің жол бойындағы қозғалысын бақылап, сандар мен белгілерін көрсетеді

Еңбек әрекеті: Көліктерді гаражға немесе жол бойына орналастыру

Нәтиже: Балалар көліктерді ажырата алады, қозғалысты сақтайды

Серуен

Картотекасы №13

Тақырыбы: «Су әлемі»

Міндеті: Су мен құрлықтағы әрекеттерді ажырату

Ойын / Іс-әрекет барысы: Бөлмеде: Балалар суға зат батыртып, «батып-қалқып шығу» қимылдарын қайталайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Су деңгейін бақылау, ыдысқа толтыру және босату

Еңбек әрекеті: Суды ыдыстан ыдысқа құйып, таза ұстауды үйрену

Нәтиже: Балалар судың қасиеттерін байқайды, қимыл-қозғалысты үйлестіреді

Серуен картотекасы №14

Тақырыбы: «Гүлдер мен ағаштар»

Міндеті: Табиғаттағы өсімдіктерді тануға баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүлдер мен ағаштарды бақылайды, түсін айтады, гүлдерді «суарады»

Тәжірибелік іс-әрекет: Гүлдің бөліктерін ажыратады (жапырақ, гүл, сабақ)

Еңбек әрекеті: Кішкентай гүл отырғызады, суын құяды

Нәтиже: Балалар өсімдіктерді ажыратады, қарапайым күтім жасайды

Серуен

картотекасы №15

Тақырыбы: «Тірі және өлі табиғат»

Міндеті: Өсімдіктер мен заттардың айырмашылығын көрсету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Тәжірибелік алаңда: Балалар шөп, тас, жапырақтарды зерттейді, тірі мен өлі табиғатты ажыратады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жиналған материалдармен «тірі-өлі» топтар жасау

Еңбек әрекеті: Заттарды жинап, тиісті орынға қою

Нәтиже: Балалар тірі және өлі табиғатты ажыратады, бақылау дағдыларын дамытады

Серуен картотекасы №16

Тақырыбы: «Қар мен су»

Міндеті: Қардың еру процесін бақылау

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қарды ұстап, қолмен еріту арқылы суға айналуын бақылайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Су деңгейін өлшейді, заттарды суға батыртып көрсетеді

Еңбек әрекеті: Қар мен суды ыдыстарға жинастырады, тазалайды
Нәтиже: Балалар табиғат құбылыстарын байқап, тәжірибе жасайды

Серуен картотекасы №17

Тақырыбы: «Жол қозғалысы ережелері»

Міндеті: Балаларды қарапайым жол белгілерімен таныстыру

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / тәжірибелік алаңда: Балалар бағдарнамдағы түске сәйкес жүреді, тоқтайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Белгішелерді көріп, атын айтады

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына орналастыру, қауіпсіз жол жасау

Нәтиже: Балалар жол белгілерін таниды, қауіпсіздік дағдыларын орындайды

Серуен картотекасы №18

Тақырыбы: «Қоршаған ортадағы заттар»

Міндеті: Балаларды заттардың орнын көрсетуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Бөлмеде: Балалар әртүрлі заттарды үстелге, сөркеге орналастырады, «жоғары, төмен, жанында» сөздерін қолданады

Тәжірибелік іс-әрекет: Заттарды дұрыс орналастыру арқылы тәжірибе жасау

Еңбек әрекеті: Ойыншықтарды жинап, әр затқа орын бөлу

Нәтиже: Балалар заттардың орналасуын көрсетеді, тілдік сөздік қорын пайдаланады

Серуен картотекасы №19

Тақырыбы: «Еңбекке баулу»

Міндеті: Балаларды қарапайым еңбектің нәтижесін бағалауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / бөлмеде: Балалар бірге топырақты қазып, гүл отырғызады немесе ойыншықтарды жинастырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Шағын жобалар жасау, заттарды біріктіру

Еңбек әрекеті: Жұмыс нәтижесін бағалау, таза ұстау

Нәтиже: Балалар еңбектің нәтижесін бағалай алады, бірлесін жұмыс істей біледі

Серуен картотекасы №20

Тақырыбы: «Құм және шағын құрылыс»

Міндеті: Балаларды құммен тәжірибе жасауға, заттарды біріктіруге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / тәжірибелік алаңда: Балалар құмнан кінкентай қорған, жол салады, кінкентай ыдыстармен эксперимент жасайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Құмнан құрылыс элементтерін жасап, оларды біріктіреді

Еңбек әрекеті: Құм алаңын тазалап, құрал-саймандарды орнына қояды

Нәтиже: Балалар құммен ойнау арқылы қимылды үйлестіреді, қарапайым құрылыс дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы №21

Тақырыбы: «Су және құмдағы тәжірибе»

Міндеті: Балаларды су мен құммен тәжірибе жасауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар құмнан жол салады, су құйып, еріту әрекетін бақылайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Ыдысқа құм мен су араластырып қарау

Еңбек әрекеті: Құралдарды жинап, алаңды тазалау

Нәтиже: Балалар тәжірибе жасайды, сенсорлық дағдыларын дамытады

Серуен картотекасы №22

Тақырыбы: «Табиғатты қорғау»

Міндеті: Балаларды қоршаған ортаны қорғауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қоқыстарды жинайды, әр түрлі заттарды сорттайды (табиғи, жасанды)

Тәжірибелік іс-әрекет: Сортталған заттарды бөлу

Еңбек әрекеті: Қоқысты тиісті орынға қою

Нәтиже: Балалар табиғатты қорғауға үйренеді, еңбек дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы.№23

Құмнан нан пісірейік» (рөлдік ойын)

Максаты: Ұсақ моторика мен елестету қабілетін дамыту.

Барысы: Балалар совокпен құм жинап, "нан", "торт" жасап ойнау

Тәрбиеші: "Қанекей, бәріміз наубайшы болайық!" — дейді.

Тіл дамыту: Үн, камыр, нан, дәмді.

Еңбек: Ойыннан соң құралдарды тазалау.

Серуен картотекасы.№24

Тақырыбы: «Жануарлар мен өсімдіктердің бірлігі»

Міндеті: Балаларды жануарлар мен өсімдіктер арасындағы байланысты түсіндіру

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар жануарларды «өсімдіктермен тамақтанады» деп ойнайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Жануар мен өсімдіктердің суреттерін сәйкестендіру

Еңбек әрекеті: Суреттерді дұрыс орналастыру

Нәтиже: Балалар табиғаттағы себеп-салдарлық байланыстарды байқайды

Серуен картотекасы.№24

Тақырыбы: «Табиғатты қорғау»

Міндеті: Балаларды қоршаған ортаны қорғауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қоқыстарды жинайды, әр түрлі заттарды сорттайды (табиғи, жасанды)

Тәжірибелік іс-әрекет: Сортталған заттарды бөлу

Еңбек әрекеті: Қоқысты тиісті орынға қою

Нәтиже: Балалар табиғатты қорғауға үйренеді, еңбек дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы

№25

Тақырыбы: «Табиғаттағы дыбыстар»

Міндеті: Балаларды қоршаған ортадағы дыбыстарға еліктеуге баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар құстардың, желдің, су дыбыстарын қайталайды, қозғалысымен сәйкестендіреді

Тәжірибелік іс-әрекет: Дыбыстар шыққан заттарды немесе табиғат элементтерін көрсету

Еңбек әрекеті: Табиғаттан жиналған заттарды дұрыс орналастыру, жинау

Нәтиже: Балалар дыбысты ажыратып, қозғалысымен үйлестіреді

Серуен картотекасы

№26

Тақырыбы: «Гүл отырғызу»

Міндеті: Балаларды өсімдіктерге күтім жасауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүл отырғызады, су құяды

Тәжірибелік іс-әрекет: Гүлдің жапырақтары мен сабақтарын ажыратады

Еңбек әрекеті: Су құю, топырақты тегістеу

Нәтиже: Балалар өсімдіктерді күтеді, қарапайым еңбек дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы

№27

Тақырыбы: «Жол қозғалысы ережелері – 2»

Міндеті: Балаларды жолдағы қауіпсіздік ережелерін қайталау

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар бағдаршам түстеріне қарап жүреді, «тоқтау» және «жүру» сигналдарын орындайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Жол белгілерін көрсетін, атын айту

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына орналастыру

Нәтиже: Балалар қауіпсіз жүріс ережесін меңгереді

Серуен картотекасы №28

Тақырыбы: «Топырақпен тәжірибе»

Міндеті: Балаларды топырақты зерттеуге, саусак моторикасын дамытуға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар топыраққа қолымен сурет салады, құм мен топырақты араластырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Топырақтан кішкентай қорған немесе жол жасайды

Еңбек әрекеті: Құрал-саймандарды жинап, орнын түзету

Нәтиже: Балалар сенсорика мен қимылды үйлестіреді

Серуен картотекасы №29

Тақырыбы: «Қоңілді жануарлар»

Міндеті: Балаларды жануарлардың қозғалысы мен дыбысына баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қоян секіреді, ит жүгіреді, құс ұшады, дыбыстарын шығарады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жануар суреттерін көрсету

Еңбек әрекеті: Суреттерді өз орнына қою, ойыншық жануарларды жинау

Нәтиже: Балалар жануарларды қозғалысы мен дыбысына сәйкестендіреді

Серуен картотекасы №30

Тақырыбы: «Көктемгі ойындар»

Міндеті: Балаларды қозғалыс арқылы сергіту, дене дамуына баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар секіреді, жүгіреді, жүру мен жүгіруді алмастырады, ырғақты қозғалыстар жасайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Қозғалысты бақылау, дұрыс орындау

Еңбек әрекеті: Құралдарды жинап, орындарын реттеу

Нәтиже: Балалар қимылды үйлестіреді, дене дағдыларын дамытады

Серуен картотекасы №31

Тақырыбы: «Көктемгі жаңбыр»

Міндеті: Балаларды ауа райының өзгерістерін бақылауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Жаңбыр дыбысын қайталау, қолмен «тамшылар» жасау, қозғалыспен көрсету

Тәжірибелік іс-әрекет: Су шашып, тамшылардың жерге түсуін бақылау

Еңбек әрекеті: Құрал-саймандарды жинау, алаңды тазалау

Нәтиже: Балалар жаңбырды байқап, қозғалыстарымен үйлестіреді

Серуен картотекасы №32 Тақырыбы: «Құм мен тас»

Міндеті: Балаларды құралыс элементтерімен ойнауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Құм мен тастан кішкентай жол немесе қорған салу

Тәжірибелік іс-әрекет: Құм мен тасты түрлеріне қарай бөлу

Еңбек әрекеті: Құралдарды жинап, өз орнына қою

Нәтиже: Балалар заттарды салыстыру және орналастыру дағдыларын дамытады

Серуен картотекасы №33

Тақырыбы: «Жануарларды бақылау»

Міндеті: Балаларды жануарлардың қозғалысы мен дыбысына баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қоян, ит, мысық кимылдарын қайталап, дыбыстарын шығарады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жануар суреттерін көрсету

Еңбек әрекеті: Суреттерді өз орнына қою, ойыншық жануарларды жинау

Нәтиже: Балалар жануарлардың әрекетін есте сақтап, дыбыс пен қозғалысты үйлестіреді

Серуен картотекасы №34

Тақырыбы: «Су арқылы тәжірибе»

Міндеті: Балаларды су қасиеттерін бақылауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Ыдысқа су құю, тамшылардың төгілуін бақылау

Тәжірибелік іс-әрекет: Су деңгейін өзгертіп, балалардың бақылауын арттыру

Еңбек әрекеті: Ыдыстарды жинап, орындарын реттеу

Нәтиже: Балалар судың қасиеттерін байқап, тәжірибе жасайды

Серуен картотекасы №35

Тақырыбы: «Гүлдерді суару»

Міндеті: Балаларды өсімдіктерге күтім жасауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүлдерді сумен суарады, сабақтарын ұстайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Гүлдің жапырақтарын ажыратып, суаруды тәжірибе ретінде көрсету

Еңбек әрекеті: Су құю, топырақты тегістеу

Нәтиже: Балалар өсімдіктерді күтуді меңгереді, еңбек дағдылары дамиды

Серуен картотекасы №36

Тақырыбы: «Құмдағы іздер»

Міндеті: Балаларды құмдағы кимылды бақылауға баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар аяқпен, қолмен құмға іздер жасайды, әртүрлі пішіндерді құрайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Қолмен және аяқпен әртүрлі іздерді жасау

Еңбек әрекеті: Құрал-саймандарды жинау, құмды тегістеу

Нәтиже: Балалар сенсорика мен кимылды үйлестіреді

Серуен картотекасы №37

Тақырыбы: «Жол белгілері»

Міндеті: Балаларды жол қозғалысы ережелерімен таныстыру

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар бағдаршам сигналдарын орындайды, жол белгілерін таныстырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Белгілерді аттан өту, дұрыс орындау

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына қою

Нәтиже: Балалар қауіпсіздік дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы №38

Тақырыбы: «Табиғаттағы түстер»

Міндеті: Балаларды табиғаттағы түстерді ажырата білуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүл, жанырақ, тонырақ түстерін атау

Тәжірибелік іс-әрекет: Түстерге сәйкес заттарды топтау

Еңбек әрекеті: Заттарды дұрыс орналастыру, жинау

Нәтиже: Балалар түстерді ажыратып, дұрыс сәйкестендіреді

Серуен картотекасы №39

Тақырыбы: «Жануарлар мен гүлдер»

Міндеті: Балаларды табиғаттағы тірі заттарды байланыстыруға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар «жануарға гүл бер» ойынын ойнайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Суреттерді сәйкестендіру

Еңбек әрекеті: Заттарды орнына қою

Нәтиже: Балалар табиғаттағы себеп-салдарлық байланысты байқайды

Серуен картотекасы №40

Тақырыбы: «Көктемгі серуендік ойындар»

Міндеті: Балаларды қозғалыс арқылы сергіту, дене дамуына баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар жүгіреді, секіреді, түрлі қозғалыстарды ыргакты орындайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Қозғалысты бақылау, дұрыс орындау

Еңбек әрекеті: Құралдарды жинап, орындарын реттеу

Нәтиже: Балалар қимылды үйлестіреді, дене дағдыларын дамытады

Серуен картотекасы №41

Тақырыбы: «Табиғаттағы түстер»

Міндеті: Балаларды табиғаттағы түстерді ажырата білуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүл, жанырақ, тонырақ түстерін атау

Тәжірибелік іс-әрекет: Түстерге сәйкес заттарды топтау

Еңбек әрекеті: Заттарды дұрыс орналастыру, жинау

Нәтиже: Балалар түстерді ажыратып, дұрыс сәйкестендіреді

Серуен картотекасы №42

Міндеті: Жануарларға қамқорлық.

Іс-әрекет барысы: Ит пен мысыққа қалай күтім жасалатынын түсіндіру.

Қауіпсіздік сақтау: Жануарға тым жақындамау.

Серуен картотекасы №43

«Тұзды ерітпеі» (эксперимент)

Мақсаты: Заттың күйін бақылау, қызығушылық ояту.

Барысы: Тұз кесектерін жылы суға салып еруін көру.

Тәрбиеші: "Тұз суда неге ериді?"

Балалар: "Жылы!"

Қорытынды: Жылы су тұзды ерітеді.

Серуен картотекасы Сәуір айы

Серуен картотекасы №1

Бақылау: Гүлдердің үстінде ұшып жүрген алғашқы көбелектерді бақылау. Олардың қанаттарының әдемі, түрлі-түсті екеніне назар аудару.

Тәжірибе-зерттеу: «Көбелек қалай ұшады?». Жұқа қағаздан көбелек қиып, оны жіпке байлап, желмен қалай қозғалатынын көру.

Еңбек: Ауладағы гүлдерді (бақбақтарды) жұлмау, олар көбелектердің «асханасы» екенін түсіндіру.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Көбелектер мен гүлдер».

Барысы: Балалар — «көбелектер», музыкамен ұшады. Музыка тоқтағанда, тәрбиеші атаған түсті гүлдің (сары немесе жасыл шеңбер) қасына барып қонады.

Шығармашылық: Түрлі-түсті борлармен асфальтқа үлкен «көбелектің қанатын» салу

Серуен картотекасы №2

Бақылау: Күннің көзі мен ағаштардың көлеңкесін бақылау. Көлеңкеде салқын, ал күн шуағында жылы екенін сезіну.

Тәжірибе-зерттеу: «Менің көлеңкем». Күнге қарап тұрып, өз көлеңкесін табу. Қолды қимылдатқанда көлеңкенің де «билейтінін» көру.

Еңбек: Ойыншықтарды көлеңкеге реттеп жинау (күнге қызып кетпеуі үшін).

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Көлеңкеден қаштық».

Барысы: Тәрбиеші «Күнге шығамыз!» десе — балалар ойнайды, «Көлеңкеге тығыламыз!» десе — ағаш көлеңкесіне жүгіріп барады.

Шығармашылық: Асфальтқа баланың көлеңкесін бормен айналдыра сызып (сұлбасын) шығу.

Серуен №3

Бақылау: Ағаш басындағы құстардың әртүрлі дауысын тыңдау. Көктемде олардың көңілді екенін айту.

Тәжірибе-зерттеу: «Дыбысты қайтала». Тәрбиеші ысқырады немесе дыбыс шығарады, балалар соны қайталайды.

Еңбек: Ағаш түбіне су құю (құстар отыратын ағаш шөлдемесін).

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қай құс шақырды?».

Барысы: Тәрбиеші арқасын беріп тұрып дыбыстайды (қар-қар немесе гу-гу), балалар қай құс екенін табады.

Шығармашылық: Түрлі-түсті қақпақтардан құм бетіне «сиқырлы құс» құрастыру.

Серуен кешені №4 Тақырыбы: «Қоршаған ортадағы заттар»

Міндеті: Балаларды заттардың орнын көрсетуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Бөлмеде: Балалар әртүрлі заттарды үстелге, сөреге орналастырады, «жоғары, төмен, жанында» сөздерін қолданады

Тәжірибелік іс-әрекет: Заттарды дұрыс орналастыру арқылы тәжірибе жасау

Еңбек әрекеті: Ойыншықтарды жинап, әр затқа орын болу

Нәтиже: Балалар заттардың орналасуын көрсетеді, тілдік сөздік қорын пайдаланады

Серуен кешені №5 Тақырыбы: «Еңбекке баулу»

Міндеті: Балаларды қарапайым еңбектің нәтижесін бағалауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / бөлмеде: Балалар бірге топырақты қазып, гүл отырғызады немесе ойыншықтарды жинастырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Шағын жобалар жасау, заттарды біріктіру

Еңбек әрекеті: Жұмыс нәтижесін бағалау, таза ұстау

Нәтиже: Балалар еңбектің нәтижесін бағалай алады, бірлесіп жұмыс істей біледі

Серуен кешені №6

Тақырыбы: «Көктемгі ауа»

Міндеті: Балаларды таза ауада демалуға, айналаны байқауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар ағаштарды, гүлдерді бақылайды, желді сезінеді, қолдарын көтеріп, жүгіреді, секіреді

Тәжірибелік іс-әрекет: Жапырақтарды жинап, түрін, түсін ажыратады

Еңбек әрекеті: Қолдарымен топырақты босатып, кішкентай гүл отырғызады

Нәтиже: Балалар қоршаған ортаны сезіп, таза ауада қимылды дұрыс орындайды

Серуен картотекасы №7

Бақылау: Күн шуағына шыққан сары бақбақ (одуванчик) гүлдерін бақылау. Олардың түсінің сары екенін, күнге ұқсайтынын айту.

Тәжірибе-зерттеу: «Гүл не істейді?». Күн шыққанда гүлдің ашылатынын, ал кешке немесе жаңбырда жабылатынын әңгімелеу.

Еңбек: Гүлдердің айналасындағы тастар мен қоқыстарды тазалау.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Аралар мен гүлдер».

Барысы: Балалар — «аралар», олар «жжж» деп ұшып жүреді. Тәрбиеші «Гүлге қон!» дегенде, әр бала бір «гүлдің» (шеңбердің) қасына барып отырады.

Шығармашылық: Сары бормен асфальтқа «сары бақбақ» (дөңгелек және шуақтар) салу.

Серуен картотекасы №8

Бақылау: Шөп арасынан немесе ағаш діңінен қанқызын іздеп табу. Оның қызыл түсі мен қара нүктелерін санау.

Тәжірибе-зерттеу: «Қанқызы қалай жүреді?». Оның өте жай жүретінін және қанатын ашып ұшып кете алатынын бақылау.

Еңбек: Жәндіктерді ренжітпеуге, оларды қолмен ұстамауға үйрету.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұшты-ұшты қанқызы».

Барысы: Балалар қанаттарын жайып ақырын жүреді. «Қанқызы ұшты!» дегенде қолдарын сермейді, «Қонды!» дегенде тізе бүгіп отырады.

Шығармашылық: Құмнан «қанқызына» арнап кішкентай төбешік жасап, үстіне тастардан «нүктелер» қою.

Серуен картотекасы №9

Бақылау: Ағаш бұтақтарындағы бүршіктердің жарылып, кішкентай жасыл жапырақтардың шыққанын бақылау.

Тәжірибе-зерттеу: «Жапырақ иісі». Жаңа шыққан жапырақтың иісін сезіну (үзіп алмай, бұтақта тұрғанда иіскеу).

Еңбек: Ағаштарға су құю (жапырақтар үлкен болып өссін деп түсіндіру).

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Жел мен жапырақтар».

Барысы: Тәрбиеші (жел) ақырын үрлесе — балалар (жапырақтар) теңселеді, қатты үрлесе — жан-жаққа жүгіреді.

Шығармашылық: Жасыл бормен асфальтқа ағаштың «кішкентай жапырақтарын» (сопақшалар) салу.

Серуен картотекасы №10

Бақылау: Құстардың ұяларына мамық, жіп тасып, ұяларын жылылап жатқанын бақылау.

Тәжірибе-зерттеу: «Қайсысы жылы?». Күн көзінде тұрған тасты және көлеңкедегі тасты ұстап көріп, жылуды сезіну.

Еңбек: Аулаға құстар ұясына пайдалансын деп кішкентай түрлі-түсті жіп үзінділерін шашу.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұядағы балапандар».

Барысы: Балалар «ұяда» (шеңберде) отырады. Тәрбиеші (анасы) «Жем әкелдім!» дегенде, балапандар ауыздарын ашып («шиқ-шиқ») бастарын көтереді.

Шығармашылық: Құмнан «ұя» жасап, оның ішіне мақта немесе шөп салып «жылылау».

Серуен картотекасы №11

Бақылау: Ағаш түбінен немесе жол жиегінен құмырсқаларды іздеу. Олардың өздерінен үлкен заттарды (бұтақ, дән) тасып бара жатқан еңбекқорлығын бақылау.

Тәжірибе-зерттеу: «Құмырсқаның жолы». Құмырсқаның алдына кішкентай кедергі (таяқша) қойып, оның қалай айналып өтетінін көру.

Еңбек: Құмырсқаның илеуін бұзбауға, оларды баспауға үйрену (қамқорлық).

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Еңбекқор құмырсқалар».

Барысы: Балалар — «құмырсқалар», олар тізбекпен (бірінің соңынан бірі) жүреді. Тәрбиеші «Жүк тасимыз!» дегенде, балалар қолдарына ойыншық алып, белгіленген жерге жеткізеді.

Шығармашылық: Құмнан «құмырсқаның үйін» (төбешік) жасап, жан-жағына «жолдар» салу.

Серуен картотекасы №12

Тақырыбы: «Қар мен су»

Міндеті: Қардың еру процесін бақылау

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қарды ұстап, қолмен еріту арқылы суға айналуын бақылайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Су деңгейін өлшейді, заттарды суға батыртып көрінеді

Еңбек әрекеті: Қар мен суды ыдыстарға жинастырады, тазалайды

Нәтиже: Балалар табиғат құбылыстарын байқап, тәжірибе жасайды

Серуен картотекасы №13

Тақырыбы: «Жол қозғалысы ережелері»

Міндеті: Балаларды қарапайым жол белгілерімен таныстыру

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / тәжірибелік алаңда: Балалар бағдаршамдағы түске сәйкес жүреді, тоқтайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Белгішелерді көріп, атын айтады

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына орналастыру, қауіпсіз жол жасау

Нәтиже: Балалар жол белгілерін таниды, қауіпсіздік дағдыларын орындайды

Серуен картотекасы №14

Тақырыбы: «Қоршаған ортадағы заттар»

Міндеті: Балаларды заттардың орнын көрсетуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Бөлмеде: Балалар әртүрлі заттарды үстелге, сөреге орналастырады, «жоғары, төмен, жанында» сөздерін қолданады

Тәжірибелік іс-әрекет: Заттарды дұрыс орналастыру арқылы тәжірибе жасау

Еңбек әрекеті: Ойыншықтарды жинап, әр затқа орын бөлу

Нәтиже: Балалар заттардың орналасуын көрсетеді, тілдік сөздік қорын пайдаланады

Серуен картотекасы №15

Тақырыбы: «Еңбекке баулу»

Міндеті: Балаларды қарапайым еңбектің нәтижесін бағалауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / бөлмеде: Балалар бірге топырақты қазып, гүл отырғызады немесе ойыншықтарды жинастырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Шағын жобалар жасау, заттарды біріктіру

Еңбек әрекеті: Жұмыс нәтижесін бағалау, таза ұстау

Нәтиже: Балалар еңбектің нәтижесін бағалай алады, бірлесіп жұмыс істей біледі

Серуен картотекасы №16

Тақырыбы: «Құм және шағын құрылыс»

Міндеті: Балаларды құммен тәжірибе жасауға, заттарды біріктіруге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / тәжірибелік алаңда: Балалар құмнан кішкентай қорған, жол салады, кішкентай ыдыстармен эксперимент жасайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Құмнан құрылыс элементтерін жасап, оларды біріктіреді

Еңбек әрекеті: Құм алаңын тазалап, құрал-саймандарды орнына қояды

Нәтиже: Балалар құммен ойнау арқылы қимылды үйлестіреді, қарапайым құрылыс дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы №17

Бақылау: Ағаш басындағы ұяларды бақылау. Құстардың ұя салу үшін не таситынын (бұтақ, мақта) көру.

Тәжірибе-зерттеу: «Жұмсақ па, қатты ма?». Құс ұясына қажетті мақтаны (жұмсақ) және бұтақты (қатты) ұстап сезіну.

Еңбек: Аулаға құстарға арнап мақта мен жіп үзінділерін тастау (ұяға көмек).

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұядағы құстар».

Барысы: «Күн шықты — құстар ұшты!» — балалар жүгіреді. «Жел тұрды — құстар ұяға!» — балалар белгіленген орынға жиналады.

Шығармашылық: Құмнан «құсқа ұя» мүсіндеу.

Серуен картотекасы №18

Бақылау: Көктемгі жаңбырды (немесе бұлтты) бақылау. Жаңбырдан кейін құстардың көлшіктен су ішетінін айту.

Тәжірибе-зерттеу: «Сулы және құрғақ құм». Құрғақ құмнан пішін жасалмайтынын, ал су сепкенде «бауырсақ» жасауға болатынын көру.

Еңбек: Жаңбырдан кейін шашылып қалған ойыншықтарды жинау.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Күн мен жаңбыр».

Барысы: «Күн шықты!» — балалар ойнайды. «Жаңбыр!» — тәрбиеші қолшатыр ашады, балалар соның астына тығылады.

Шығармашылық: Саусақпен (немесе бормен) жаңбыр тамшыларын (нүктелер) салу.

Серуен картотекасы №19

Бақылау: Аспанда ұшқан құстарды бақылау. Олардың биік ұшатынын көру.

Тәжірибе-зерттеу: «Қай құс қалай сайрайды?». Ұнтаспадан торғай, қарға, көгершін дауысын тыңдап, қай құс екенін табу.

Еңбек: Ауладағы құстар жем жейтін жерді (кормушка) тазалау.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұшты-ұшты».

Барысы: Тәрбиеші: «Ұшты, ұшты — торғай ұшты!» десе балалар қол көтереді, «Машина ұшты!» десе қол көтермейді.

Шығармашылық: Түрлі-түсті тастардан құм бетіне «құс» бейнесін құрастыру

Серуен картотекасы №20

Бақылау: Күннің шуағын бақылау. Күннің жылығанын, құстардың қуанғанын айту.

Тәжірибе-зерттеу: «Жылы күн». Алақанды күнге тосып, оның жылуын сезіну. «Күн қояншығын» айнамен қабырғаға түсіру.

Еңбек: Ауланың шетіндегі жас шөптерді (тәтті) жұлмауға, оны қорғауға үйрету.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Құстардың мерекесі».

Барысы: Көңілді музыкамен балалар еркін билейді, музыка тоқтағанда бір орында «құс» болып қатып қалады.

Шығармашылық: Сары бормен асфальтқа үлкен «Күннің көзін» салу.

Серуен картотекасы №21

Бақылау: Күн жылығанда торғайлардың көлшікке жиналып, қанаттарын қағып шомылатынын бақылау. «Шық-шық» деген қуанышты дауыстарын тыңдау.

Тәжірибе-зерттеу: «Құрғақ және сулы қауырсын». Құс қауырсынын суға малып, оның ауырлайтынын немесе суды қалай итеретінін көру.

Еңбек: Көлшіктің айналасындағы қоқыстарды (қағаз, бұтақ) тазалау.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Торғайлар мен мысық».

Барысы: Балалар — «торғайлар», олар шеңберде секіріп жүреді. Тәрбиеші (мысық) «Мияу!» десе, торғайлар ұшып барып биікке (орындыққа) қонады.

Серуен картотекасы

№22

Тақырыбы: «Табиғаттағы дыбыстар»

Міндеті: Балаларды қоршаған ортадағы дыбыстарға еліктеуге баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар құстардың, желдің, су дыбыстарын қайталайды, қозғалысымен сәйкестендіреді

Тәжірибелік іс-әрекет: Дыбыстар шыққан заттарды немесе табиғат элементтерін көрсету

Еңбек әрекеті: Табиғаттан жиналған заттарды дұрыс орналастыру, жинау

Нәтиже: Балалар дыбысты ажыратып, қозғалысымен үйлестіреді

Серуен картотекасы

№23

Тақырыбы: «Гүл отырғызу»

Міндеті: Балаларды өсімдіктерге күтім жасауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүл отырғызады, су құяды

Тәжірибелік іс-әрекет: Гүлдің жапырақтары мен сабақтарын ажыратады

Еңбек әрекеті: Су құю, топырақты тегістеу

Нәтиже: Балалар өсімдіктерді күтеді, қарапайым еңбек дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы

№24

Тақырыбы: «Жол қозғалысы ережелері – 2»

Міндеті: Балаларды жолдағы қауіпсіздік ережелерін қайталау

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар бағдаршам түстеріне қарап жүреді, «тоқтау» және «жүру» сигналдарын орындайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Жол белгілерін көрсетіп, атын айту

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына орналастыру

Нәтиже: Балалар қауіпсіз жүріс ережесін меңгереді

Серуен картотекасы №25

Тақырыбы: «Топырақпен тәжірибе»

Міндеті: Балаларды топырақты зерттеуге, саусақ моторикасын дамытуға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар топыраққа қолымен сурет салады, құм мен топырақты араластырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Топырақтан кішкентай қорған немесе жол жасайды

Еңбек әрекеті: Құрал-саймандарды жинап, орнын түзету

Нәтиже: Балалар сенсорика мен қимылды үйлестіреді

Серуен картотекасы №26

Тақырыбы: «Көңілді жануарлар»

Міндеті: Балаларды жануарлардың қозғалысы мен дыбысына баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар қоян секіреді, ит жүгіреді, құс ұшады, дыбыстарын шығарады

Тәжірибелік іс-әрекет: Жануар суреттерін көрсету

Еңбек әрекеті: Суреттерді өз орнына қою, ойыншық жануарларды жинау

Нәтиже: Балалар жануарларды қозғалысы мен дыбысына сәйкестендіреді

Серуен картотекасы №27

Бақылау: Көгершіннің қанатын жайып ұшқанын бақылау. Қанаттарының үлкен екеніне назар аудару.

Тәжірибе-зерттеу: «Жел қалай соғады?». Қолға желпуіш немесе қағаз алып, оны сермеу арқылы «қанаттың» ауаны қалай қозғайтынын сезіну.

Еңбек: Көгершіндерге арналған науаға (ыдысқа) таза су құю.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Көгершіннің ұшуы».

Барысы: Балалар қолдарын екі жаққа жайып, баяу әуенмен шеңбер бойымен айналып ұшады. «Гу-гу» деп дыбыстайды.

Шығармашылық: Асфальтқа ақ бормен көгершінге арнап үлкен «қанат» салу.

Серуен картотекасы №28

Бақылау: Биік ағаштағы қарғаның ұясын іздеп табу. Қарғаның ұясына бұтақ тасып жүргенін бақылау.

Тәжірибе-зерттеу: «Не биік?». Ағаштың биіктігі мен баланың бойын салыстыру. Қарға неге биікке ұя салады? (Қауіпсіздік).

Еңбек: Ауладағы ұсақ тастарды жинап, ағаш түбіне үйно.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұяға қон!».

Барысы: Жерге бірнеше шеңбер сызылады. «Қарғалар ұшты!» — балалар жүгіреді. «Ұяға!» — әр бала бір шеңбердің ішіне тұра қалады.

Шығармашылық: Құмнан «қарғаның ұясын» жасап, ішіне кішкентай тастарды «жұмыртқа» ретінде қою.

Серуен картотекасы №29

Бақылау: Әтештің (ойыншық немесе сурет) суретін көру. Оның басындағы қызыл айдары мен түрлі-түсті құйрығына назар аудару.

Тәжірибе-зерттеу: «Кім қатты айқайлайды?». Әтештің «ку-ка-ре-ку!» деген дауысына еліктеп, дауыс ырғағымен ойнау.

Еңбек: Ойыншықтарды серуеннен кейін себетке реттеп жинау.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Әтеш пен тауықтар».

Барысы: Бір бала — «әтеш», қалғандары — «тауықтар». Әтеш айқайлағанда, тауықтар дән іздеуге шығады.

Шығармашылық: Құм бетіне таяқшамен әтештің «тарағын» (ирек сызықтар) салу.

Серуен картотекасы №30

Бақылау: Қаздың балапандары (сары үлпілдек) туралы әңгімелеу. Олардың анасының соңынан қалай еретінін айту.

Тәжірибе-зерттеу: «Жұмсақ мақта». Сары мактаны ұстап көріп, оның балапанның жүні сияқты жұмсақ екенін сезіну.

Еңбек: Ауланың шетіндегі қураған шөптерді жинауға көмектесу.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қаз бен балапан».

Барысы: Балалар тізбекпен (поезд сияқты) тәрбиешінің соңынан «қаңқ-қаңқ» деп жүреді.

Шығармашылық: Сары бормен асфальтқа кішкентай «балапандарды» (дөңгелектер) салу.

Серуен картотекасы №31

Бақылау: Үйректің аяғының ерекшелігін (жарғақты аяқ) суреттен көру. Оның су ішкенін бақылау (басын төмен иеді).

Тәжірибе-зерттеу: «Суды қалай ішеді?». Ойыншық үйрекке су беріп, оның тұмсығының жалпақ екенін көру.

Еңбек: Ойыншық ыдыстарды сумен жуу.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Үйректер мен қаздар».

Барысы: Тәрбиеші «Үйректер!» десе — балалар «бақ-бақ» дейді, «Қаздар!» десе — «қаңқ-қаңқ» дейді.

Шығармашылық: Құмнан үйрекке арнап «көлшік» жасау және жан-жағына тастар тізу.

Серуен картотекасы №32

Тақырыбы: «Гүлдерді суару»

Міндеті: Балаларды өсімдіктерге күтім жасауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүлдерді сумен суарады, сабақтарын ұстайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Гүлдің жапырақтарын ажыратып, суаруды тәжірибе ретінде көрсету

Еңбек әрекеті: Су құю, топырақты тегістеу

Нәтиже: Балалар өсімдіктерді күтуді меңгереді, еңбек дағдылары дамиды

Серуен картотекасы №33

Тақырыбы: «Құмдағы іздер»

Міндеті: Балаларды құмдағы қимылды бақылауға баулу

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар аяқпен, қолмен құмға іздер жасайды, әртүрлі пішіндерді құрайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Қолмен және аяқпен әртүрлі іздерді жасау

Еңбек әрекеті: Құрал-саймандарды жинау, құмды тегістеу

Нәтиже: Балалар сенсорика мен қимылды үйлестіреді

Серуен картотекасы №34

Тақырыбы: «Жол белгілері»

Міндеті: Балаларды жол қозғалысы ережелерімен таныстыру

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар бағдаршам сигналдарын орындайды, жол белгілерін таныстырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Белгілерді аттап өту, дұрыс орындау

Еңбек әрекеті: Жол белгілерін өз орнына қою

Нәтиже: Балалар қауіпсіздік дағдыларын меңгереді

Серуен картотекасы №35

Тақырыбы: «Табиғаттағы түстер»

Міндеті: Балаларды табиғаттағы түстерді ажырата білуге үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар гүл, жапырақ, топырақ түстерін атау

Тәжірибелік іс-әрекет: Түстерге сәйкес заттарды топтау

Еңбек әрекеті: Заттарды дұрыс орналастыру, жинау

Нәтиже: Балалар түстерді ажыратып, дұрыс сәйкестендіреді

Серуен картотекасы №36

Тақырыбы: «Жануарлар мен гүлдер»

Міндеті: Балаларды табиғаттағы тірі заттарды байланыстыруға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада: Балалар «жануарға гүл бер» ойынын ойнайды

Тәжірибелік іс-әрекет: Суреттерді сәйкестендіру

Еңбек әрекеті: Заттарды орнына қою

Нәтиже: Балалар табиғаттағы себеп-салдарлық байланысты байқайды

Серуен №37

Бақылау: Құстардың жерден не іздейтінін (кұрт, дән) бақылау. Олардың тоқтамай жұмыс істейтінін айту.

Тәжірибе-зерттеу: «Дән қайда тығылды?». Құм арасына дәндерді тығып, оны таяқшамен іздеп табу (құстардың еңбегін сезіну).

Еңбек: Құстарға нан қоқымдарын ұсақтап дайындау.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Дән шоқы».

Барысы: Балалар жүрелеп отырып, екі саусағымен жерді «тоқ-тоқ» етіп ұрады (дән шоқиды).

Шығармашылық: Құм бетіне саусақпен «көп дән» (кішкентай шұңқырлар) жасау.

Серуен №38

Бақылау: Жел соққанда құстардың қалай ұшатынын көру. Желдің бағытын бақылау.
Тәжірибе-зерттеу: «Желдің күші». Қолға лента алып, оның желмен қалай желбірейтінін көру.
Еңбек: Жел ұшырып әкеткен ойыншықтарды орнына жинау.
Қимыл-қозғалыс ойыны: «Жел мен торғайлар».
Барысы: Тәрбиеші үрлесе (жел) — торғайлар тығылады, тоқтаса — ұшады.
Шығармашылық: Асфальтқа көк бормен «желдің ізін» (толқынды сызықтар) салу.

Серуен №39

Бақылау: Ағаш басындағы құстардың әртүрлі дауысын тыңдау. Көктемде олардың көңілді екенін айту.
Тәжірибе-зерттеу: «Дыбысты қайтала». Тәрбиеші ысқырады немесе дыбыс шығарады, балалар соны қайталайды.
Еңбек: Ағаш түбіне су құю (құстар отыратын ағаш шөлдемесін).
Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қай құс шақырды?».
Барысы: Тәрбиеші арқасын беріп тұрып дыбыстайды (қар-қар немесе гу-гу), балалар қай құс екенін табады.
Шығармашылық: Түрлі-түсті қақпақтардан құм бетіне «сиқырлы құс» құрастыру.

Серуен картотекасы №40

Тақырыбы: «Су әлемі»
Міндеті: Су мен құрлықтағы әрекеттерді ажырату
Ойын / Іс-әрекет барысы: Болмеде: Балалар суға зат бағыртып, «батып-қалқып шығу» қимылдарын қайталайды
Тәжірибелік іс-әрекет: Су деңгейін бақылау, ыдысқа толтыру және босату
Еңбек әрекеті: Суды ыдыстан ыдысқа құйып, таза ұстауды үйрену
Нәтиже: Балалар судың қасиеттерін байқайды, қимыл-қозғалысты үйлестіреді

Серуен №41

Бақылау: Ағаш басындағы құстардың әртүрлі дауысын тыңдау. Көктемде олардың көңілді екенін айту.
Тәжірибе-зерттеу: «Дыбысты қайтала». Тәрбиеші ысқырады немесе дыбыс шығарады, балалар соны қайталайды.
Еңбек: Ағаш түбіне су құю (құстар отыратын ағаш шөлдемесін).
Қимыл-қозғалыс ойыны: «Қай құс шақырды?».
Барысы: Тәрбиеші арқасын беріп тұрып дыбыстайды (қар-қар немесе гу-гу), балалар қай құс екенін табады.
Шығармашылық: Түрлі-түсті қақпақтардан құм бетіне «сиқырлы құс» құрастыру.

Серуен №42

Бақылау: Ауладағы барлық құстарды (торғай, көгершін, қарға) қайта тану. Олардың бізге пайдасы туралы айту.
Тәжірибе-зерттеу: «Бинокль». Қолды дүрбі қылып, алыстағы құстарды «бақылау».
Еңбек: Серуен алаңын мерекеге дайындағандай тазалап жинау.
Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұшты-ұшты мерекесі».
Барысы: Барлық үйренген құстардың қимылын кезекпен жасап, музыкамен билеу.
Шығармашылық: Асфальтқа түрлі-түсті борлармен «Құстарға сыйлық» (гүлдер мен дөңгелектер) салу.

Серуен №43

Бақылау: Құстардың ұяда тыныш отырғанын бақылау. Олардың жұмыртқа басып жатқанын, сондықтан шуламау керектігін түсіндіру.

Тәжірибе-зерттеу: «Ішін тану». Тас пен сопақша ойыншықты салыстырып, құстың жұмыртқасы қандай болатынын (сопақша) талқылау.

Еңбек: Ағаш түбіне құстарға арнап жұмсақ шөптер мен мақта үзінділерін себу.

Қимыл-қозғалыс ойыны: «Ұядағы торғайлар».

Барысы: Жерге шеңберлер сызылады. Балалар «ұяда» отырады. Тәрбиеші «Күн жылынды!» десе — ұшады, «Түн болды!» десе — тез ұяларына келіп тығылады.

Шығармашылық: Құмнан «ұя» жасап, ішіне ақ тастардан «жұмыртқа» орналастыру.

Серуен №44

Тақырыбы: «Еңбекке баулу»

Міндеті: Балаларды қарапайым еңбектің нәтижесін бағалауға үйрету

Ойын / Іс-әрекет барысы: Далада / бөлмеде: Балалар бірге топырақты қазып, гүл отырғызады немесе ойыншықтарды жинастырады

Тәжірибелік іс-әрекет: Шағын жобалар жасау, заттарды біріктіру

Еңбек әрекеті: Жұмыс нәтижесін бағалау, таза ұстау

Нәтиже: Балалар еңбектің нәтижесін бағалай алады, бірлесіп жұмыс істей біледі

Мамыр айының СЕРУЕН картотекасы

Серуен картотекасы №1 "Көктемгі өзгерістер"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Балаларға құмда, асфальтта, шөпте жүруді сезіну үшін түрлі жерлермен жүру ұсынылады.

2 Қимылды ойын:

«Күн мен жаңбыр» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» десе, балалар секіреді, «жаңбыр жауды» десе, басын жасырады).

3 Бақылау:

Ағаш бүршіктерін, көктемгі гүлдерді бақылау.

Балалардан «Ағаштар қыста қандай болды?» «Қазір қалай өзгерді?» деп сұрау.

4 Еңбекке баулу:

Жапырақтар мен қоқыстарды жинау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №2 "Бұлттар мен жел"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Балалар аулаға еркін шығып, желдің әсерін сезініп, жүгіріп, ойнайды.

2 Қимылды ойын:

«Жел мен ағаш» ойыны (тәрбиеші «жел соқты» дегенде, балалар ағаш секілді шайқалады).

3 Бақылау:

Аспандағы бұлттарды бақылау (ақ, кара, пішіндерін талқылау).

Желдің бағытын анықтау (шаш, жапырақ қалай қозғалады?).

4 Еңбекке баулу:

Қоқыстарды жинау

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №3 "Құстарды қарсы алайық!"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Құстардың даусын тыңдау, олардың қозғалысын бақылау.

2 Қимылды ойын:

«Құстар мен мысық» ойыны (балалар құстар сияқты секіріп жүреді, ал тәрбиеші «мысық келеді» дегенде, олар «ұшып» қашады).

3 Бақылау:

Көктемде қайтып келген құстарды бақылау (қарлығаш, торғай).

Құстар не жейді, қайда ұшып жүреді?

4 Еңбекке баулу:

Құстарға жем шашу.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру.

Серуен картотекасы №4 "Көктемгі жаңбыр"

1 Балалардың дербес әрекеті:

Суланған жерге баспай жүру, судың тамшылағанын бақылау.

2 Қимылды ойын:

«Тамшылар» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді биіктен төмен секіреді).

3□ Бақылау:

Жаңбыр тамшыларын, су жиналған жерлерді қарастыру.

Судың дыбысын тыңдау, оның түсін бақылау.

4□ Еңбекке баулу:

Топырақты суарып көру, оның түсі мен құрылымының өзгеруін бақылау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу

Серуен картотекасы №5

"Көктемгі гүлдер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдерді қарастырып, олардың түсі мен пішінін зерттейді.

2□ Қимылды ойын:

«Гүлдер өседі» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» дегенде, балалар гүл сияқты жайлап «өседі»).

3□ Бақылау:

Гүлдердің пішінін, түсін, иісін бақылау.

«Бұл гүл қалай өседі?» сұрағына жауап беру.

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді суару.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №6

"Жасыл әлем"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Шөптерді, жапырақтарды қолмен ұстап, олардың құрылымын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Өсімдік қалай өседі?» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді қозғалып, өсімдіктер секілді көтеріледі).

3□ Бақылау:

Өсімдіктер қалай өзгереді?

Олардың түсі, пішіні қандай?

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді, ағаштарды суару.

Қоршаған ортамен таныстыру

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру

Серуен картотекасы №7

"Көктемгі самал жел"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Желдің бетке тигенін сезу, жапырақтардың қозғалысын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Жел мен жапырақтар» ойыны (тәрбиеші «жел соқты» десе, балалар жапырақ секілді қозғалады).

3□ Бақылау:

Желдің бағытын қалай білуге болады?

4□ Еңбекке баулу:

Ауладағы қураған жапырақтарды жинау.

Тәжірибе: "Жел қалай қозғалады?"

Жеңіл заттарды (кагаз, қауырсын) үстелден үрлеу арқылы желдің бағытын анықтау.

Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс, еңбекке баулу

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №8

"Аспан әлемі"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар бұлттардың пішінін көруге тырысады.

2□ Қимылды ойын:

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиеші «күн шықты» десе, балалар жүгіреді, «бұлт басты» десе, тоқтайды).

3□ Бақылау:

Бұлттар аспанда қалай қозғалады?

4□ Еңбекке баулу:

Көгалдандыру жұмыстарына көмектесу.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Жылы суға мұз салып, бумен бұлттың түзілуін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Су қауіпсіздігі

Мақсаты: Балаларға суға жақын жерлерде қауіпсіздікті сақтау қажеттілігін түсіндіру.

Іс-әрекет: Су қоймаларының жанында ересектерсіз ойнамау керектігін түсіндіру.

Балалармен судың қауіпті жерлерін көрсету арқылы түсіндіру (мысалы, терең суға бармау).

Серуен картотекасы №9

"Көктемгі су қоймалары"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Судың түсін, мөлдірлігін, қозғалысын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Су тамшысы» ойыны (балалар су тамшысы секілді жоғарыдан төмен секіреді).

3□ Бақылау:

Су қайдан келеді?

4□ Еңбекке баулу:

Өсімдіктерді суару.

Тәжірибе: "Су қайда кетті?"

Суға мақта малып, ол қайда сіңетінін қарау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №10

"Жасыл әлем"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жапырақтарды ұстап, олардың құрылымын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Өсімдік қалай өседі?» ойыны (балалар жаңбыр тамшысы секілді қозғалып, өсімдіктер секілді көтеріледі).

3□ Бақылау:

Өсімдіктердің түсі, пішіні қандай?

4□ Еңбекке баулу:

Гүлдерді, ағаштарды суару.

Тәжірибе: "Өсімдік қалай өседі?"

Су салынған мақтаға дән сеуіп, бірнеше күн бойы өзгерісін бақылау.

Адамгершілік, экологиялық білім, еңбекке баулу, қамқорлық дағдыларын қалыптастыру
эксперименттік жұмыс

Қоршаған ортамен таныстыру

Серуен картотекасы №11
"Көктемгі кемпіркөсак"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Кемпіркөсак түстерін ажырату.

2□ Қимылды ойын:

«Түстер әлемі» ойыны (тәрбиеші белгілі бір түсті атаса, сол түстегі затқа қарай жүгіру).

3□ Бақылау:

Кемпіркөсак қай кезде пайда болады?

4□ Еңбекке баулу:

Түрлі түсті гүлдерді отырғызу.

Тәжірибе: "Кемпіркөсак жасау"

Айнаға су бүркіп, күннің сәулесін түсіріп кемпіркөсак шығару.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №12

"Көктемдегі өзгерістер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Ағаш бүршіктерін бақылау, оларды қолмен ұстау.

2□ Қимылды ойын:

«Көктем келді» ойыны (тәрбиеші табиғаттың бір элементін айтса, балалар оны қимылмен көрсетеді).

3□ Бақылау:

Ағаш бүршіктері мен жапырақтардың өзгерісін көру.

4□ Еңбекке баулу:

Аула тазалау, ағаш түбін суару.

Тәжірибе: "Ағаш бүршіктері қалай ашылады?"

Суық суға және жылы суға ағаш бұтағын салып, бүршіктердің ашылу жылдамдығын салыстыру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №13

"Көктемгі құстар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Құстарды бақылау, дыбыстарын тыңдау.

2□ Қимылды ойын:

«Құстар ұшты» ойыны (тәрбиеші айтқанда қолды жоғары сермеп «ұшу»).

3□ Бақылау:

Құстар немен қоректенеді?

4□ Еңбекке баулу:

Құстарға жем шашу, ұя жасау.

Тәжірибе: "Қанат не үшін керек?"

Желпуіш немесе қағазды желпу арқылы ауа қозғалысын сезіну.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №14

"Күннің жылуы"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Беті мен алақандарын күнге тосып, оның жылуын сезіну.

2□ Қимылды ойын:

«Күн мен бұлт» ойыны (тәрбиеші «күн» десе – балалар қолдарын жоғары көтеріп секіреді, «бұлт» десе – бүгіліп, тығылады).

3□ Бақылау:

Күн шыққанда ауа қалай өзгереді?

4□ Еңбекке баулу:

Күнге қарау үшін көзілдіріктерді тазалау.

Тәжірибе: "Күн энергиясы"

Қара және ақ қағаздың үстіне мұз қойып, қайсысы тезірек еритінін бақылау.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №15

"Көктемгі ағаштар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Ағаш бұтағын ұстап, оның қатты-жұмсақ екенін анықтау.

2□ Қимылды ойын:

«Ағаш бол» (балалар ағаш сияқты тік тұрады, жел сокса – тербеледі).

3□ Бақылау:

Жапырақтар пайда болды ма?

4□ Еңбекке баулу:

Ағаш түбіне су құю.

Тәжірибе: "Сұйықтық қалай қозғалады?"

Ақ гүлді түрлі-түсті суда қалдырып, оның боялғанын көру.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, тәжірибелік жұмыс)
Серуен картотекасы №16.

"Көктемгі иістер"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдің, дымқыл жердің, жапырақтың иісін сезуге тырысады.

2□ Қимылды ойын:

«Гүлге қонған көбелектер» (балалар гүлге қонып, қолдарын жайып отырады, тәрбиеші "жел соқты" десе – басқа гүлге ұшады).

3□ Бақылау:

Гүлдердің, жаңбырдан кейінгі иістің ерекшелігі.

4□ Еңбекке баулу:

Кішкентай гүлдерге су құю.

Тәжірибе: "Иістерді тану"

Балалар көздерін жұмып, әртүрлі өсімдіктер мен заттардың иісін анықтайды.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, тәжірибелік жұмыс)
Серуен картотекасы №17

"Жапырақтардың өзгеруі"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жаңа шыққан жапырақтарды қарау, қолмен сипау.

2□ Қимылды ойын:

«Желмен тербелген жапырақтар» (балалар жел соққанда тербеледі, жаңбыр жауса – бүріседі).

3□ Бақылау:

Жасыл жапырақтар қалай ашылады?

4□ Еңбекке баулу:

Кепкен жапырақтарды жинау. **Тәжірибе: "Жапырақтың құрылымын зерттеу"**

Лупамен жапырақтың тамырларын қарау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру , тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №18

"Су – тіршілік көзі"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Судың қалай таматынын, ағып жатқан судың дыбысын тыңдау.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Су толқыны» (балалар қолдарын баяу әрі серпінді қозғалтады).

3 ☐ Бақылау:

Су мөлдір ме? Ол немен ағады?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Суды үнемдеуді үйрену.

Тәжірибе: "Судың пішіні бар ма?"

Суды әртүрлі ыдыстарға құйып, оның пішіні қалай өзгеретінін бақылау.

(Еңбекке баулу ,коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту , қоршаған ортамен таныстыру , тәжірибелік жұмыс)

Серуен картотекасы №19

"Көктемгі бұлт

тар"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Аспандағы бұлттардың пішінін бақылау, қиялдау.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Бұлт пен жел» (балалар бұлт болып баяу жүреді, тәрбиеші "жел соқты" десе, олар тез қозғалады).

3 ☐ Бақылау:

Бұлттар ақ па, сұр ма? Олар қозғалып жатыр ма?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Бұлттың көлеңкесінде ойнау, топырақтың көлеңкеде және күн астында қандай екенін қарау.

Тәжірибе: "Бұлт қайдан пайда болады?"

Суық әйнекке дем шығарып, булануды бақылау.

(экологиялық мәдениет, еңбекке баулу, қамқорлық , шығармашылық дағдалырды қалыптастыру)

Серуен картотекасы №20

"Көктемгі өзен"

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Судың ағысын бақылау, тас лақтыру.

2 ☐ Қимылды ойын:

«Су ағысы» (балалар қолдарын созып, баяу ағады, тәрбиеші "тас түсті" десе, олар тоқтайды).

3 ☐ Бақылау:

Өзен суы қандай түсті? Ол қайда ағып жатыр?

4 ☐ Еңбекке баулу:

Өзеннің айналасын қоқыстан тазалау. Тәжірибе: "Судың ағысы"

Стақандағы суды еңкітіп, оның қалай ағатынын бақылау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №21

"Көктемгі су қоймалары"

Құрылымдық элементтер:

1 ☐ Балалардың дербес әрекеті:

Өзен, кол, бұлақтарды бақылау, шағылысты қарау.

2□ Қимылды ойын:

«Судың шуы» (балалар судың шуылын қолмен жасайды, ал тәрбиеші "тыныштық" дегенде тоқтайды).

3□ Бақылау:

Су ағысы қайда барады? Су молдір ме?

4□ Еңбекке баулу:

Су қоймасының маңын таза ұстау.

Тәжірибе: "Судың тазалығы"

Бір стақан таза және бір стақан кір су қойып, айырмашылығын қарау.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №22

"Көктемгі ағаштар"

1□ Балалардың дербес әрекеті:

Жапырақтардың қалай шығып жатқанын бақылау.

2□ Қимылды ойын:

«Ағаштар желмен шайқалды» (балалар қолдарын созып, ағаш секілді теңселеді).

3□ Бақылау:

Ағаштар көктемде қалай өзгереді?

4□ Еңбекке баулу:

Ағаш түбін тазалау. **Тәжірибе: "Жапырақтар қалай өседі?"**

Кішкентай бұтақты суға салып, өзгерісін бақылау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №22

"Көктемгі күн шуағы"

(Көктемгі күннің әсері, жылудың пайдасы)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар құмда, ойыншықтармен, борлармен ойнайды.

Көктемгі ауа райының өзгерісін сезінеді.

Қимылды ойын:

"Күн мен бұлт" – Балалар бұлт келгенде тығылады, күн шыққанда жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Күннің жылуы" – Күннің қалай жылытатынын қолдарын созып, сезініп көреді.

"Көлеңкем қайда?" – Балалар көлеңкелерін бақылап, қозғалысын байқайды.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын тазарту.

Гүлдерге су құю.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту, қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №23

"Көктемгі гүлдер" (Алғашқы гүлдермен танысу, түстерді ажырату)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар гүлдерді бақылап, түстерін атайды.

Сурет салып, топырақта ойнайды.

Қимылды ойын:

"Гүлдер мен көбелектер" – Балалар гүлдер болып отырады, көбелектер ұшады, ал тәрбиеші белгі бергенде орындарымен ауысады.

Бақылау, зерттеу:

"Гүлдер қалай өседі?" – Балалар гүлдерді қарап, олардың сабақтары, жапырақтары бар екенін байқайды.

"Гүлдің иісі қандай?" – Балалар гүлдерді иіскеп, хош иісті сезінеді.

Еңбекке баулу:

Құмырадағы гүлдерді суару.

Топырақты қопсыту.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №24

"Көктемгі еңбек" (Көктемгі жұмыстарға баулу, еңбекқорлыққа үйрету)

Балалардың дербес әрекеті:

Балалар бақшадағы өзгерістерді көреді.

Құммен, судың тамшыларымен ойнайды.

Қимылды ойын:

"Еңбекқор аралар" – Балалар гүлден гүлге ұшып, тозаң жинағандай қимыл жасайды.

Бақылау, зерттеу:

"Ағаштар оянады" – Бүршіктерді, жапырақтардың көктеуін бақылау.

"Жерден не шығады?" – Балалар көктемде өсімдіктердің қалай өсетінін бақылайды.

Еңбекке баулу:

Жер қопсыту, ұсақ тастарды жинау.

Отырғызылған өсімдіктерді суару.

(Еңбекке баулу, коммуникативтік, танымдық дағдыларды дамыту)

Серуен картотекасы №25

"Көктемдегі өзгерістер"

1□ **Балалардың дербес әрекеті:**

Ағаш бүршіктерін бақылау, оларды қолмен ұстау.

2□ **Қимылды ойын:**

«Көктем келді» ойыны (тәрбиеші табиғаттың бір элементін айтса, балалар оны қимылмен көрсетеді).

3□ **Бақылау:**

Ағаш бүршіктері мен жапырақтардың өзгерісін көру.

4□ **Еңбекке баулу:**

Аула тазалау, ағаш түбін суару.

Тәжірибе: "Ағаш бүршіктері қалай ашылады?"

Суық суға және жылы суға ағаш бұтағын салып, бүршіктердің ашылу жылдамдығын салыстыру.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №26

"Көктемгі құм"

(Құмның қасиеттерін бақылау, ойындар ойнау)

Балалардың дербес әрекеті:

Құммен түрлі формалар жасау.

Ылғалды және құрғақ құмның айырмашылығын көру.

Қимылды ойын:

"Құмдағы іздер" – Балалар құмда із қалдырып жүреді.

Бақылау, зерттеу:

"Құмның түсі қандай?" – Түрлі реңктерін көру.

"Құмды суға қосса не болады?" – Ылғал құмның қасиеттерін байқау.

Еңбекке баулу:

Құм алаңын реттеу.

Құмды бір жерден екінші жерге тасу.

(Саяхат ойын, Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру, еңбекке баулу)

Серуен картотекасы №27

"Көктемгі шөптер" (Шөптің өсуін бақылау, жасыл түсті тану)

Балалардың дербес әрекеті:

Жасыл шөптің арасымен жүру, сипап көру.

Шөптерден шағын гүлдесте жасау.

Қимылды ойын:

"Шөп арасындағы қояндар" – Балалар шөп арасында қояндар секілді секіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Шөптің түсі қандай?" – Жасыл реңктерін ажырату.

"Шөптің ұзындығы қандай?" – Ұзын, қысқа шөптерді салыстыру.

Еңбекке баулу:

Шөпті таптамай, үстімен жүрмеуді үйрету.

Ауладағы қажетсіз тастарды жинау.

(Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)

Серуен картотекасы №28

"Көктемгі жаңбыр"

(Жаңбырдың әсерін бақылау, су тамшыларын зерттеу)

Балалардың дербес әрекеті:

Су тамшыларын ұстау, жылы немесе салқын екенін сезіну.

Жаңбырдың дыбысын тыңдау.

Қимылды ойын:

"Жаңбыр мен күн" – Балалар жаңбыр жауған кезде жүгіріп тығылады, күн шыққанда қайта жүгіреді.

Бақылау, зерттеу:

"Жаңбырдан кейін жер қандай?" – Ылғалды жерді, шалшықтарды қарау.

"Жаңбыр тамшылары қайда сіңеді?" – Жерге сіңген суды зерттеу.

Еңбекке баулу:

Шалшықтарды айналып өту ережелерін үйрету.

Су тиген құм алаңын ретке келтіру.

(Әңгіме ойын Экологиялық мәдениет дағдысы Қоршаған ортамен таныстыру)